

«Виктория» Сақтандыру Компаниясы АҚ»

ХҚЕС сәйкес дайындалған
2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдың

Қаржы есептілігі

Алматы 2025

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудиторлар есебі

Қаржы есептілігі

Кірістер мен шығыстар және өзге де жиынтық табыс туралы есеп	1
Қаржылық жағдай туралы есеп	2
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп	3
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп	4

Қаржы есептілігіне ескертулер және есептік саясатының негізгі ережелері

1. Жалпы ақпарат	6
2. Қаржы есептілігін дайындау негіздері	6
3. Сақтандыру бойынша табыс	9
4. Сақтандыру қызметтері бойынша шығыс	10
5. Қаржылық табыстар	10
6. Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындарды қалпына келтіру	10
7. Жалпы және әкімшілік шығыстар	10
8. Табыс салығы	11
9. Ақша қаражаттары	12
10. Банк салымдары	12
11. Кері репо келісімдері бойынша берілген несиелер	12
12. Табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтері	12
13. Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	12
14. Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржылық активтер	13
15. Негізгі құрал-жабдықтар	13
16. Өзге активтер	14
17. Сақтандыру келісімдері	15
18. Жалдау	26
19. Өзге міндеттемелер	27
20. Капитал және резервтер	27
21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты	27
22. Шартты және ықтимал міндеттемелер	40
23. Байланысты тараптармен жасалатын операциялар	40
24. Есеп саясатының негізгі ережелері	41
25. Есеп беру күнінен кейінгі жағдайлар	53

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ

«Виктория» Сақтандыру компаниясы» АҚ меншік иесіне

Пікір

Біз «Виктория» Сақтандыру компаниясы» АҚ (ары қарай – «Компания») 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы есебін, кірістер мен шығыстар және өзге де жиынтық табыс туралы есебін, ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есебін және меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есебін, сонымен қатар қаржы есептілігіне ескертулер мен есеп саясатының негізгі ережелерін қамтитын қаржы есептілігіне аудит жүргіздік.

Біздің пікіріміз бойынша, берілген қаржы есептілігі Компанияның 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайын, сонымен қатар осы күнге аяқталған жыл үшін оның шаруашылық қызметі нәтижелері мен ақша қаражаттарының қозғалысын Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (ары қарай – «ХҚЕС») сәйкес шынайы және барлық елеулі аспектілерін көрсетеді.

Пікір білдіруге негіз

Біз Халықаралық аудит стандарттарына (ары қарай – «ХАС») сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің міндеттеріміз есебіміздің «Қаржы есептілігі аудитіне аудитордың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлер үшін халықаралық әдеп стандарттары кеңесінің Кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексі (ары қарай – «БХӘСК Кодексі») мен Қазақстан Республикасындағы біздің қаржы есептілігі аудитіне қатысы бар этикалық талаптарға сәйкес Компанияға тәуелсіз болып табыламыз және біз осы талаптар мен БХӘСК Кодексіне сәйкес өзге этикалық міндеттерді орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізге негізді қамтамасыз ету үшін жеткілікті және тиісті болып табылады деп есептейміз.

Қаржы есептілігі үшін басшылық пен корпоративтік басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Компания Басшылығы ХҚЕС сәйкес осы қаржылық есептілікті дайындау және шынайы табыстау, сондай-ақ, Компанияның пікірінше ықылассыз әрекеттер немесе қателерден болатын елеулі бұрмалауы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажетті ішкі бақылау жүйесін қамтамасыз етуіне жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде Басшылық Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау үшін, үздіксіз қызметке қатысты мәліметтерді тиісті жағдайларда жария ету үшін және Басшылық Компанияны жоюды, қызметін тоқтатуды көздеу жағдайларын немесе қызметті жою мен тоқтатудан басқа баламаның жоқтығының болмағандығын есепке алмағанда, қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде есептілікті дайындау үшін жауапты болып табылады.

Корпоративтік басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар қаржылық есептілікті дайындау процесін бақылау үшін жауапты болып табылады.

Қаржы есептілігі аудитіне аудитордың жауапкершілігі

Біздің аудитіміздің мақсаты қаржылық есептілікте ықылассыз әрекеттер немесе қателер нәтижесінде пайда болатын жалпылай маңызды бұрмалаулардың жоқ екендігі туралы толықтай сенімділікке ие болу және пікірімізді білдіретін тәуелсіз аудиторлар есебін шығару. Жеткілікті сенімділік сенімділіктің жоғарғы деңгейі болып табылады, алайда, ХАС сәйкес жүргізілген аудит маңызды бұрмалауларды, егер бар болса, әрқашан анықтай алатындығына кепілдік бере алмайды. Бұрмалаулар ықылассыз әрекеттер немесе қателер салдарынан орын алуы мүмкін, және, егер басқалардан бөлек немесе бірге қаржылық есептілікті пайдаланушылардың осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне ықпал ете алса, олар маңызды деп қаралады.

Қаржы есептілігі аудитіне аудитордың жауапкершілігі, жалғасы

Біздің аудитте ХАС сәйкес кәсіби пайымдаманы қолданамыз және аудитті жоспарлау мен жүргізу барысында кәсіби күмәншілдік қағидасын басшылыққа аламыз. Сонымен қатар:

- Ықылассыз әрекеттер немесе қателер салдарынан болған қаржылық есептіліктің маңызды бұрмалау қауіптерін анықтаймыз және бағалаймыз, осы тәуекелдерді табу үшін аудиторлық тәсілдерді жасаймыз және қолданамыз, және өз пікірімізді білдіру үшін толық және тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Ықылассыз әрекеттер салдарынан пайда болатын маңызды бұрмалауларды таппау қаупі қателер салдарынан пайда болатын маңызды бұрмалауларды таппау қаупінен жоғарырақ, өйткені ықылассыз әрекеттерге келісім, алдау, әдейі қалдырып кету, ақпаратты бұрмалап беру немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту әрекеттері жатады.
- Аудит процесінде қолдану үшін қалыптасқан жағдайда пайдалана алатын аудиторлық тәсілдерді жасау мақсатында, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, ішкі бақылау жүйесін зерттейміз.
- Қолданыстағы есеп саясатының дұрыстығын және бухгалтерлік бағалаудың негізділігін, басшылық дайындаған ақпараттың тиісті түрде ашылуын зерттейміз.
- Басшылықтың қызмет үздіксіздігі қағидасын қолдану заңдылығы туралы және Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыру қабілетіне күмән келтіруі мүмкін жағдайдарларға байланысты елеулі белгісіздікті анықтайтын аудиторлық дәлелдер негізінде қорытынды жасаймыз. Елеулі белгісіздіктің бар екендігіне көз жеткізген жағдайларда біз аудиторлық есебімізде қаржылық есептілікке жасалатын ескертулерге назар аударуымыз қажет немесе тиісті деңгейде ақпаратты ашпау жағдайында пікірімізді өзгертуіміз қажет. Біздің тұжырымымыз есебіміздің дайындалу күніне алынған аудиторлық дәлелдерге негізделеді. Алайда, келешектегі оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыра алу қабілетіне әсер етуі мүмкін.
- Қаржылық есептіліктің жалпы құрамын, құрылымын және мазмұнын, сонымен қатар, ақпараттың ашылуын, осыған негізделген операциялар мен оқиғалардың дұрыстығын қамтамасыз етілуін бағалаймыз.
- Біз Компанияны басқаратын тұлғаларға жоспарланған аудит көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ, аудит барысында көзге түскен маңызды аудиторлық ескертулер, ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы хабар береміз.

Бекітемін

Василий Никитин

Аудитор, біліктілік куәлігі № 0000507

2001 жылдың 8 ақпанында берілген

Басқарушы серіктес

«Moore Kazakhstan» ЖШС

2025 жыл 27 мамыр

Айдар Аитов

Аудит серіктесі

Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігімен 2023 жылдың 27 қазанында берілген аудиторлық қызметпен айналысу құқығын беретін № 23023540 мемлекеттік лицензия

мың теңге

Еск.	2024	2023
3	20,017,707	14,477,585
4	(10,783,394)	(7,444,953)
17	(5,393,232)	(2,845,938)
	3,841,081	4,186,694
5	5,731,338	5,454,794
12	(12,829)	42,697
13	21,063	12,867
6	101,965	24,309
	6,513,502	(602,612)
	12,355,039	4,932,055
17	(2,575,027)	(1,336,071)
17	1,860,816	1,040,523
	11,640,828	4,636,507
7	(1,234,360)	(861,702)
	316,358	(4,247)
	(918,002)	(865,949)
	14,563,907	7,957,252
8(a)	(1,996,557)	(788,375)
	12,567,350	7,168,877
20(ө)	98,102	93,346
20(б)	(230,568)	1,709,811
	(132,466)	1,803,157
	12,434,884	8,972,034

Сақтандыру бойынша табыс

Сақтандыру қызметтері бойынша шығындар

Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығындар

Сақтандыру қызметі бойынша табыс

Қаржылық табыстар

Табыс пен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша таза (шығын) табыс

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің таза табысы

Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындарды қалпына келтіру

Курс айырмасынан табыс (шығын)

Инвестициялық әрекет табысы

Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығындар

Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық табыстар

Таза қаржылық нәтиже

Жалпы және өкімшілік шығыстар

Өзге операциялық кіріс (шығыс), нетто

Операциялық шығыстар

Салық салуға дейінгі табыс

Табыс салығы бойынша шығыстар

Жыл бойынша таза табыс

Өзге жиынтық (шығын) табыс

Нәтижесінде табыс немесе шығын құрамына кірмейтін баптар:

Табыс салығын шегергендегі негізгі құрал-жабдықтардың әділ бағасын түзету

Нәтижесінде табыс немесе шығын құрамына кіруі мүмкін баптар:

Табыс салығын шегергендегі өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің әділ құнын түзету

Жыл бойынша өзге жиынтық (шығын) табыс

Жыл бойынша жалпы жиынтық табыс

Бұл қаржы есептілігі Компания басшылығымен 2025 жылы 27 мамырда мақұлданды және басшылық атынан қол қойылды:

Ержанова Р.З.

«Виктория» Сақтандыру компаниясы» АҚ
Басқарма төрағасы

Абдигалиева Н.У.

«Виктория» Сақтандыру компаниясы» АҚ
Бас бухгалтері

мың теңге

АКТИВТЕР

Ақша қаражаттары	9	185,886	174,603
Банк салымдары	10	5,294,012	4,330,429
Кері репо келісімдері бойынша берілген несиелер	11	301,000	31,029
Табыс пен шығыстар арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	12	317,044	329,872
Өзге жиынтық табыс арқылы өділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	13	53,712,027	48,815,913
Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржылық активтер	14	18,597,885	22,076,420
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	17	11,377,954	15,167,909
Негізгі құрал-жабдықтар	15	1,600,335	1,530,823
Материалдық емес активтер		12,371	1,466
Табыс салығы бойынша алдын-ала төлемдер		14,222	790,988
Өзге активтер	16	1,953,697	2,117,676

АКТИВТЕР, ЖИЫНЫ

МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	17	15,165,890	20,293,351
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	8(ө)	210,533	120,453
Өзге міндеттемелер	19	198,754	153,703

КАПИТАЛ ЖӘНЕ РЕЗЕРВТЕР

Акционерлік капитал	20(а)	1,809,998	1,809,998
Қайта сатып алынған жеке акциялар	20(а)	(38,962)	(38,962)
Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалауға арналған резерв	20(ө)	530,413	494,045
Өзге жиынтық табыс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв	20(б)	(3,439,370)	(3,208,802)
Таратылмаған табыс		78,929,177	75,743,342

КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР, ЖИЫНЫ

Еск.	2024	2023
	93,366,433	95,367,128
	15,575,177	20,567,507
	77,791,256	74,799,621
	93,366,433	95,367,128

мың теңге	Еск.	2024	2023
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Салық салуға дейінгі табыс (шығын)		14,563,907	7,957,252
Түзетулер:			
Қаржылық табыстар	5	(5,731,338)	(5,454,794)
Табыс пен шығыстар арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша таза (табыс) шығын	12	12,829	(42,697)
Өзге жиынтық табыс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің таза табысы	13	(21,063)	(12,867)
Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындарды қалпына келтіру	6	(101,965)	(24,309)
Курс айырмасынан іске аспаған (табыс) шығын		(5,974,327)	507,449
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығындар		2,575,027	1,336,071
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық табыстар		(1,860,816)	(1,040,523)
Тозу және амортизация	7	160,714	146,925
Негізгі құрал-жабдықтардың шығуынан болған шығын		—	313
Айналым капиталының өзгеруіне дейінгі операциялық қызметтегі ақша қаражатының қозғалысы		3,622,968	3,372,820
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтердің азаюы (көбеюі)		5,650,771	(12,957,845)
Өзге активтердің азаюы (көбеюі)		163,979	(929,123)
Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелердің (азаюы) көбеюі		(7,702,488)	10,793,695
Өзге міндеттемелердің көбеюі (азаюы)		45,051	(449,186)
Табыс салығын төлегенге дейінгі операциялық қызметтегі ақша қаражаты		1,780,281	(169,639)
Төленген табыс салығы		(1,077,425)	(1,069,381)
Операциялық қызметтен түскен (пайдаланылған) таза ақша қаражаттары		702,856	(1,239,020)
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Банктегі депозиттердің өзгеруі		(915,551)	(1,969,654)
Кері репо келісімдері бойынша берілген несиелердегі өзгерістер		(269,996)	2,675,224
Өзге жиынтық табыс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін сатып алу		(10,856,121)	(6,550,662)
Өзге жиынтық табыс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін сатудан болған түсімдер		10,831,721	4,490,384
Амортизацияланған құн бойынша есептелетін қаржылық активтерді сатып алу		(10,481,835)	(17,411,933)
Амортизацияланған құн бойынша есептелетін қаржылық активтерді сату түсімдері		15,427,215	18,185,333
Алынған пайыздар		5,070,422	4,511,555
Алынған дивидендтер		30,096	21,953
Негізгі құрал-жабдықтарды сатып алу	15	(105,359)	(29,038)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(13,145)	—
Инвестициялық қызметтен таза ақша қаражаттары		8,717,447	3,923,162
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Меншік иелеріне төленген дивидендтер	20(в)	(9,443,249)	(5,585,000)
Қаржылық қызметте қолданылған таза ақша қаражаттары		(9,443,249)	(5,585,000)
Ақша қаражатының таза азаюы		(22,946)	(2,900,858)
Айырбастау курсы өзгеруінің ақша қаражаттарына әсері		34,229	(37,848)
Жыл басындағы ақша қаражаттары		174,603	3,113,309
Жыл соңындағы ақша қаражаттары	9	185,886	174,603

Ақшалай емес операциялар

мың теңге

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау

Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау

Пайыздық табыстан алынатын төлем көзінен табыс салығын ұстап қалу

Еск.	2024	2023
	185,784	1,752,326
15	122,627	116,684
	70,350	30,656

мың теңге	Еск.	Акционерлік капитал	Қайта сатып алынған жеке акциялар	Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау қоры	Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау қоры	Таратылмаған табыс	Жұмыны
2023 жылдың 1 қаңтарына		1,809,998	(38,962)	456,264	(4,918,613)	74,103,900	71,412,587
Жылдың таза табысы		—	—	—	—	7,168,877	7,168,877
Табыс салығын шегергендегі негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау	20(ә)	—	—	93,346	—	—	93,346
Табыс салығын шегергендегі өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау	20(б)	—	—	—	1,709,811	—	1,709,811
Жалпы жиынтық табыс		—	—	93,346	1,709,811	7,168,877	8,972,034
Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау резервіне амортизация		—	—	(55,565)	—	55,565	—
Жарияланған дивидендтер	20(в)	—	—	—	—	(5,585,000)	(5,585,000)
2023 жылдың 31 желтоқсанына		1,809,998	(38,962)	494,045	(3,208,802)	75,743,342	74,799,621
Жылдың таза шығыны		—	—	—	—	12,567,350	12,567,350
Табыс салығын шегергендегі негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау	20(ә)	—	—	98,102	—	—	98,102
Табыс салығын шегергендегі өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау	20(б)	—	—	—	(230,568)	—	(230,568)
Жалпы жиынтық шығын		—	—	98,102	(230,568)	12,567,350	12,434,884
Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау резервіне амортизация		—	—	(61,734)	—	61,734	—
Жарияланған дивидендтер	20(в)	—	—	—	—	(9,443,249)	(9,443,249)
2024 жылдың 31 желтоқсанына		1,809,998	(38,962)	530,413	(3,439,370)	78,929,177	77,791,256

1. Жалпы ақпарат

(а) Мекеме және қызмет

«Виктория» Сақтандыру компаниясы» АҚ (ары қарай – «Компания») Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес 1993 жылы Қазақстан Республикасында құрылған. Меншік иелері туралы ақпарат 20 Ескертуде көрсетілген. Соңғы бақылаушы тарап әрі жалғыз акционер — Эльдар Рашитович Сарсенов.

Компанияның 2023 жылдың 13 қаңтардағы №2.1.24 ерікті және міндетті жалпы сақтандыру қызметін жүзеге асыруға Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі берген лицензиясы бар.

Компания түрлі сақтандыру өнімдерін төмендегідей сыныптар бойынша ұсынады:

- ерікті сақтандыру: жедел оқиғалардан сақтандыру, автомобиль, су, өуе және теміржол көлігі сақтандыруы, жүк сақтандыруы, ауруға қарсы сақтандыру, басқа қаржылық шығындарды сақтандыру, мүлікті зияннан сақтандыру, ғарыш нысандарын сақтандыру, ғарыш нысандарының иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру, автомобиль, су және өуе көлігінің иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру, басқа азаматтық-құқықтық жауапкершілік сақтандыруы, кәсіби жауапкершілікті сақтандыру, титулдық сақтандыру;
- міндетті сақтандыру: көлік құралдарының иелерінің азаматтық жауапкершілігін сақтандыру, жолаушылар алдындағы тасымалдаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру, экологиялық сақтандыру, үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупі бар объектілердің иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру, жеке нотариустардың азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру.

Компанияның бас кеңсесі келесі мекен-жай бойынша тіркелген және орналасқан: Қазақстан, Алматы, Сейфуллин, 521.

2024 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша Компанияның төмендегі қалаларда 13 филиалы болған: Ақтау, Ақтөбе, Атырау, Қостанай, Павлодар, Петропавл, Семей, Тараз, Орал, Өскемен, Шымкент, сондай-ақ Ақмола және Қарағанды облыстарында (2023 жылы да 13 филиал болған). 2024 жылдың 31 желтоқсанында Компанияда 170 адам қызмет жасайды (2023: 178 адам).

(ә) Шаруашылық қызметін Қазақстанда жүзеге асыру шарттары

Компанияның қызметі негізінде Қазақстанда шоғырланған. Демек, Компания Қазақстанда бизнес жүргізуге тән экономикалық, саяси және әлеуметтік тәуекелдер тәрізді елдік тәуекелге бейім. Аталған тәуекелдерге үкіметтің саясатынан, экономикалық жағдайлардан, салық пен реттеуге қатысты енгізулер немесе өзгерістерден, валюталық бағамның ауытқуынан және келісім-шарттық құқықтарды орындауды қамтамасыз етуден туындайтын мәселелер жатады.

Осы қаржылық есептілігі Компанияның операциялар және қаржылық қызметі бойынша Қазақстанның экономикалық жағдайы әсерін басшылықтың бағалауын көрсетеді. Болашақ экономикалық жағдайлар басшылықтың бағасынан өзгеше болуы мүмкін.

2. Қаржы есептілігін дайындау негіздері

(а) ХҚЕС-на сәйкестілігі туралы мәлімдеме

Осы қаржы есептілігі Халықаралық Бухгалтерлік Есеп Стандарттары бойынша Комитет (ары қарай – «ХБЕСК») жасаған Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарының (ары қарай – «ХҚЕС») талаптарына және Халықаралық Қаржы Есептілігін түсіндіру бойынша Комитеттің (ары қарай – «ХҚЕСТК») жасаған түсіндірмелеріне (ары қарай – «ХҚЕСТКТ») сәйкес дайындалған.

(ә) Үздіксіздік принципі

Бұл қаржы есептілігі Компания өз жұмысын үздіксіздік негізінде жалғастыра беруі туралы пайымдау негізінде дайындалған.

Басшылық компанияның тұрақты табысы, операциялық қызметтен түскен оң ақша ағымдары және айтарлықтай айналым капиталы оның болжамды ақша қаражаты қажеттілігін қамтамасыз етуге жеткілікті кепілдік деп есептейді. Компания қызметтерінің болжамдық бағаларына, берешекті өтеу және капиталдық тұрғыдағы міндеттемелерге сараптама жүргізу, сондай-ақ, сақтандыру қызметіне сұраныстың төмендеуі, операциялық және капиталды шығындардың ұлғаюы тәрізді қолайсыз салдарды бағалау нәтижесінде Басшылық Компанияда жақын болашақта қызметін жалғастыру үшін жеткілікті ресурстар бар екендігіне негізді түрде сенеді. Сондықтан, қаржы есептілігін дайындау кезінде үздіксіз қызмет қағидасын қолдануды жалғастырады.

2. Қаржы есептілігін дайындау негіздері, жалғасы

(б) Өлшеу негіздері

Бұл қаржылық есептілік әділ құн арқылы табыс пен шығыстар есебінде бағаланатын қаржылық активтер мен ХҚЕС 9 «Қаржылық құралдар» стандартына сәйкес әділ құн арқылы басқа барлық табысқа есептелетін қаржылық активтерді, сондай-ақ ХБЕС 16 «Негізгі құралдар» стандартына сәйкес қайта бағаланған құн бойынша есепке алынатын негізгі құралдар құрамындағы жер учаскелері, ғимараттар мен құрылымдарды есепке алмағанда тарихи құн принципіне сәйкес дайындалды.

(в) Функционалдық валюта және есептілікті беру валютасы

Қазақстан Республикасының Ұлттық валютасы – қазақстандық теңге (ары қарай – «теңге»), ол Компанияның функционалдық валютасы және осы қаржы есептілігін жасауда қолданылатын валюта болып табылады. Теңгемен берілген барлық қаржы ақпараты мыңға (ары қарай – «мың теңге») дейін дөңгелектенген.

(г) Жаңа стандарттар мен түсіндірмелерді қабылдау

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде Компания 2024 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енген келесі стандарттар мен түзетулерді қолданды:

- ХБЕС 1-ге енгізілген түзетулер – «Міндеттемелерді қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді деп классификациялау және ковенанттары бар ұзақ мерзімді міндеттемелер»;
- ХҚЕС 16-ға енгізілген түзетулер – «Сату мен кері жалға алу келісімдеріндегі жалға алу міндеттемелері»;
- ХБЕС 7 және ХҚЕС 7-ге енгізілген түзетулер – «Ақпаратты ашу: жеткізушілермен қаржыландыру туралы келісімдер».

Жоғарыда аталған стандарттар мен түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпеді.

(ғ) Өлі қолданысқа қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде Компания жаңа жарияланған, бірақ өлі күшіне енген стандарттарды, оларға түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданбаған. Қазіргі уақытта Компания 2027 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енетін жаңа ХҚЕС 18 «Қаржылық есептілікте ақпаратты ұсыну және ашу» стандартының қаржылық есептілікке ықтимал әсерін бағалап жатыр. Басқа стандарттар мен түсіндірмелер бойынша Компания олардың қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін күтіп отырған жоқ.

(д) Есептік бағалауларды және жорамалдарды қолдану

Осы қаржы есептілігін ХҚЕС-на сәйкес даярлау кезінде, басшылық, активтер мен міндеттемелерді көрсету мәселелеріне және шартты активтер мен міндеттемелер туралы ақпаратты ашуға қатысты кәсіби пайымдауларды, болжамдар мен есептік бағалауларды қолданды. Мұндай пайымдаулар бұрынғы тәжірибеге қатысты белгілі фактілер мен жағдайлар туралы Басшылықтың хабардар болуына негізделген. Нақты нәтижелер осы бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Болжамдар және олардың негізінде жасалған есептік бағалаулар оларды өзгерту қажеттілігіне үнемі сарапталып отырады. Есептік бағалаулардағы өзгертулер осы бағалаулар қайта қарастырылған есептік кезең кезінде, және айтылған өзгертулерде көрсетілген барлық кейінгі кезеңдерде танылады.

Келесі ескертулерде белгісіздікті бағалауды талап ететін негізгі салалар және есептілік саясатының ережелерін қолдану үдерісінде қалыптасқан және қаржы есептілігінде берілген сомаларға ең қатты әсерін тигізген ең маңызды пайымдаулар туралы ақпарат берілген. Оған қарамастан, егер басқалай анықталмаған болса, басшылық келесі 12 ай ішінде төмендегі факторлар әсер беретін активтер мен міндеттемелер құнының едәуір өзгеруін күтпейді.

- 6-ескерту – Қаржылық активтердің құнсыздануы нәтижесінде жоғалтуларды өтеу. Күтілетін несие жоғалтуларының бағалануы болжамды ақпаратты қамтитын әдістемеге негізделеді.
- 8-ескерту – Табыс салығы. Салық органдары тексеру ықтималдылығы және уақыт айырмасын қолдану уақытына байланысы бар салық міндеттемелерінің толықтығын бағалау.

2. Қаржы есептілігін дайындау негіздері, жалғасы

- 12 және 13-ескерту – Әділ құн арқылы кірістер мен шығыстарға есептелетін қаржылық активтер және әділ құн арқылы өзге жинытық табыспен есептелетін қаржылық активтер. Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтерге қатысты келесі болжамдар мен бағалаулар жасалды:
 - қаржы активтері қолданыстағы бизнес-модель және қаржы активтерінің сипаты арқылы классификацияланады.
 - белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтала алмайтын қаржы активтерінің әділ құнын бағалау мақсатында математикалық модельдерді қамтитын әр түрлі бағалау тәсілдері қолданылады. Егер қолданылса, аталған модельдер үшін бастапқы деректер қаралымдағы нарық негізінде анықталады; егер олай болмаса, әділ құнды анықтау үшін пайымдаманы қолдану қажет.
- 15-ескерту – Негізгі құралдар. Бағалау жер учаскелері, ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнын анықтау кезінде, сондай-ақ активтердің тиімді пайдалану мерзімдері мен ликвидациялық құнын есептеу кезінде жүргізілді.
- 17-ескерту – Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарына қатысты келесі болжамдар мен бағалаулар жасалды:
 - Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын классификациялау: шартта маңызды сақтандыру тәуекелі және тікелей қатысу белгілерінің болуы бағаланды;
 - Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын агрегаттау деңгейі: портфельдерді анықтау және бастапқы тануда ауыртпалық туғызатын шарттар мен кейіннен ауыртпалыққа айналу ықтималдығы төмен шарттар топтарын белгілеу;
 - Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын бағалау: өткен шығындарды өтеу және ақшалай ағындар бойынша үрдістерді пайдаланып шарттар бойынша ақша ағындарын болжау, сондай-ақ қаржылық емес тәуекелдерге және шарт бойынша ұсынылатын қамту бірліктеріне тәуекел түзетулерін бағалау әдістерін анықтау. Әр есеп беру күні бағалаулар дұрыстығы үшін қайта қаралып, есепке өзгерістер енгізіледі;
 - Дисконттау мөлшерлемесін бағалау: ұқсас мерзімі мен валютасы бар инвестициялық портфельдердің орташа салмақталған табыс мөлшерлемелерін пайдалану. Сақтандыру шарттары бойынша активтер мен міндеттемелерді тану және есепке алу үшін қолданылған дисконттау мөлшерлемесі 12,5% құрады (2023 жылы: 13,6%).
- 18-ескерту – Жалдау. Басшылық күтілетін жалдау мерзімін бағалады.
- 21-ескерту – Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты. Әділ құнды талдау келешектегі ақша ағындарын және дисконттық мөлшерлемені бағалауға негізделген;
- 22-ескерту – Шартты және ықтимал міндеттемелер. Осы ашып көрсету басшылықтан міндеттемелерді бағалау және келешекте ақшалай қаражатының жылыстау ықтималдығын анықтауды талап етеді.

3. Сақтандыру бойынша табыс

мың теңге

2024

Сыйлықақыларды бөлу негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланбайтын сақтандыру шарттары
Сақтандыру қорғауының қалған бөлігі бойынша міндеттемелерді өзгерту:
Келісім-шарт бойынша қарастырылған қызметтердің маржасын
Қаржылық емес төуекелге түзетудің өзгеруі
Күтілетін сақтандыру төлемдері мен өзге шығыстар бойынша ақша ағындарының қалпына келтірілуі
Өзге
Күтілетін аквизициялық шығындары бойынша ақша ағындарының қалпына келтірілуі

Сыйлықақыларды бөлу негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын сақтандыру шарттары
Сақтандыру бойынша барлық табыс

2023

Сыйлықақыларды бөлу негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланбайтын сақтандыру шарттары
Сақтандыру қорғауының қалған бөлігі бойынша міндеттемелерді өзгерту:
Келісім-шарт бойынша қарастырылған қызметтердің маржасын
Қаржылық емес төуекелге түзетудің өзгеруі
Күтілетін сақтандыру төлемдері мен өзге шығыстар бойынша ақша ағындарының қалпына келтірілуі
Өзге
Күтілетін аквизициялық шығындары бойынша ақша ағындарының қалпына келтірілуі

Сыйлықақыларды бөлу негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын сақтандыру шарттары
Сақтандыру бойынша барлық табыс

КАСКО	ҚҚИ МАҚ Сақтандыр у	Міндетті сақтандыру, өзге	Мүлікті зияннан сақтандыру және өзге	Өзге келіктерді, жүк пен нысандарды сақтандыру	АҚ, ҚЖ сақтандыру және өзге	Жиыны
3,521,674	-	-	-	-	-	3,521,674
6,615	-	-	-	-	-	6,615
1,807,033	-	-	-	-	-	1,807,033
-	-	-	-	-	-	-
6,419,658	-	-	-	-	-	6,419,658
11,754,980	-	-	-	-	-	11,754,980
-	881,053	653,398	4,266,399	537,198	1,924,679	8,262,727
11,754,980	881,053	653,398	4,266,399	537,198	1,924,679	20,017,707
2,713,634	-	-	-	-	-	2,713,634
19,540	-	-	-	-	-	19,540
1,015,455	-	-	-	-	-	1,015,455
31,745	-	-	-	-	-	31,745
3,584,188	-	-	-	-	-	3,584,188
7,364,562	-	-	-	-	-	7,364,562
-	625,058	582,002	3,132,017	697,990	2,075,956	7,113,023
7,364,562	625,058	582,002	3,132,017	697,990	2,075,956	14,477,585

4. Сақтандыру қызметтері бойынша шығыс

мың теңге

Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы
Сақтандыру төлемдері және өзге шығындар
Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі

2024	2023
9,145,833	5,532,692
2,461,576	1,728,629
(824,015)	183,632
10,783,394	7,444,953

5. Қаржылық табыстар

мың теңге

Пайыздық табыс:
өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері
Амортизацияланатын құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері
банк салымдары бойынша
кері репо келісімдері бойынша берілген қарыз бойынша
Дивидендтер бойынша табыс

2024	2023
3,334,842	3,037,377
1,817,492	1,637,099
465,258	206,519
84,472	551,024
29,274	22,775
5,731,338	5,454,794

6. Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындарды қалпына келтіру

мың теңге

Банктік депозиттердің құнсыздануынан болған шығындарды өтеу (шығындар)
Әділ құн арқылы өзге жиынтық табысқа есептелетін қаржылық активтердің
құнсыздануынан болған шығындардың өтеуі
Амортизацияланған құн бойынша есептелетін қаржылық активтердің құнсыздануынан
болған шығындарды өтеу

2024	2023
45,307	(24,494)
51,245	44,677
5,413	4,126
101,965	24,309

7. Жалпы және әкімшілік шығыстар

мың теңге

Еңбекақы қорынан жалақылар мен салықтар
Кәсіби қызметтер
Тозу және амортизация
Жарнамалық шығындар
Жалдау
Банк қызметі және брокерлік қызметтер
Өзге

2024	2023
651,805	473,164
258,762	88,219
160,714	146,925
56,457	45,374
33,009	44,073
20,068	29,262
53,545	34,685
1,234,360	861,702

8. Табыс салығы

(а) Табыс салығы бойынша шығыстар

Табыс салығы бойынша шығыстар келесілерді қамтиды:

мың теңге

Корпоративтік табыс салығы

Уақыт айырмасының туындауы және қалпына келуі

Табыс салығы бойынша шығыстар

2024	2023
1,924,541	649,613
72,016	138,762
1,996,557	788,375

Салық заңнамасы бекіткен мөлшерлеме бойынша салық салуға дейінгі бухгалтерлік табысқа қолданылатын табыс салығын және табыс салығының тиімді мөлшерлемесі, табыс салығы бойынша шығыстарды салыстыру төменде көрсетілген:

мың теңге

Салық салуға дейінгі табыс

Табыс салығының мөлшерлемесі

Қолданылатын мөлшерлеме бойынша есептелген табыс салығы

Мемлекеттік және листингтелген бағалы қағаздардан алынатын салық салынбайтын кіріс

(Салық түспейтін табыстар) азайтылмайтын шығыстар

Табыс салығы бойынша шығыстар

Табыс салығының тиімді мөлшерлемесі

2024	2023
14,563,907	7,957,252
20.0%	20.0%
2,912,781	1,591,450
(889,918)	(812,736)
(26,306)	9,661
1,996,557	788,375
13.7%	9.9%

Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес, Қазақстан Республикасының аумағында қызмет көрсететін қор биржаларының ресми тізімінде тіркелген мемлекеттік бағалы қағаздар мен бағалы қағаздар операцияларынан түскен табыстар корпоративтік табыс салығынан босатылады.

(ә) Кейінге қалдырылған салық активі (міндеттемесі)

Қаржы есептілігінде кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерінің сомасы:

мың теңге

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер

Негізгі құрал-жабдықтар мен материалдық емес активтер

Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

Өзге міндеттемелер

2024	2023
(289)	(6,750)
52,287	167,106
(62,635)	(67,306)
(213,111)	(225,877)
13,215	12,374
(210,533)	(120,453)

Кейінге қалдырылған салық активі (міндеттемесінің) қаржы есептілігіндегі қозғалысы:

мың теңге

1 қаңтарға

Шығынға жатқызылды

Басқа жиынтық шығынға жатқызылды

31 желтоқсанға

2024	2023
(120,453)	39,485
(72,016)	(138,762)
(18,064)	(21,176)
(210,533)	(120,453)

Негізгі құралдарды қайта бағалаудың 24,525 мың теңге (2023: 23,338 мың теңге) (15-ескертуді қараңыз) мөлшерінде және 6,461, мың теңге (2023: 2,162 мың теңге) мөлшеріндегі өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланған қаржы активтерінің әділ құнының теріс түзетілуі өзге жиынтық табысқа жатқызылған.

(б) Табыс салығы бойынша алдын-ала төлем

Табыс салығы бойынша алдын-ала төлем алдыңғы жылдардағы табыс салығы бойынша артық төлемдерді және келешектегі табыс салығы бойынша шығыстардың есебіне алына алатын және қайтарыла алатын табыс көзінен ұсталған табыс салығын қамтиды.

9. Ақша қаражаттары

мың теңге

Ағымдағы банк шоттарындағы ақша қаражаттары

Кассадағы бар ақша

2024	2023
179,083	164,938
6,803	9,665
185,886	174,603

10. Банк салымдары

мың теңге

Банк салымдары

Алынатын сыйақы

Күтілетін несиелер шығындарына арналған резерві

2024	2023
5,300,864	4,385,488
26,596	23,696
5,327,460	4,409,184
(33,448)	(78,755)
5,294,012	4,330,429

Күтілетін несиелер шығындарына арналған резервінің өзгеруі төмендегідей:

мың теңге

1 қаңтарға

(Қалпына келтірілді) есептелді

31 желтоқсанға

2024	2023
78,755	54,261
(45,307)	24,494
33,448	78,755

11. Кері репо келісімдері бойынша берілген несиелер

2024 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша Компания мен «Қазақстан Қор Биржасы» АҚ арасында жабылмаған кері репо келісімдері болған. Бұл келісімдердің нысаны — репо жабылу мерзімі 2025 жылдың қаңтарындағы Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі ноталары (2023 жылы — 2024 жылдың қаңтарындағы).

мың теңге

Теңгерімдік құн

Әділ құн

Табыстылық

2024	2023
301,000	31,029
301,114	31,067
13.66%	16.24%

12. Табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтері

Табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер қысқа мерзімді қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздарынан тұрады.

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтермен болған операциялардан болған шығын 12 829 мың теңгені құрады (2023 жылы: 42 697 мың теңге табыс).

13. Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

мың теңге

Борыштық бағалы қағаздар:

Корпоративтік облигациялар

Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінің облигациялары

Алынатын пайыздар

Үлестік бағалы қағаздар:

Корпоративті акциялар

Ұзақ мерзімді бөлім

Ағымдағы бөлім

2024	2023
38,368,825	32,936,313
13,940,819	14,604,141
1,311,185	1,208,287
91,198	67,172
53,712,027	48,815,913
34,512,953	37,214,150
19,199,074	11,601,763

Компания корпоративтік акцияларды өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері санатына жатқызды, өйткені осы активтерді иеленуде ұзақ мерзімді стратегияны ұстанады.

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің теңгерімдік құны күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв көлеміне азаймайды, олардың өзгеруі келесіде көрсетілген:

13. Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері, жалғасы

мың теңге	2024	2023
1 қаңтарға	231,327	276,004
Қалпына келтірілді	(51,245)	(44,677)
31 желтоқсанға	180,082	231,327

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойына өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері операцияларының табысы 21,063 мың теңгені (2023: 12,867 мың теңгені) құрады.

14. Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржылық активтер

мың теңге	2024	2023
Қазақстандық корпорациялар облигациялары	12,806,981	9,482,438
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары	3,351,183	9,132,035
Шетелдік корпорациялар облигациялары	1,825,534	2,927,868
Алынатын пайыздар	615,499	540,804
	18,599,197	22,083,145
Күтілетін несие шығындары бойынша резерв	(1,312)	(6,725)
	18,597,885	22,076,420
Ұзақ мерзімді бөлім	7,911,898	7,995,583
Ағымдағы бөлім	10,685,987	14,080,837

Күтілетін несие шығындары бойынша резервтің өзгеруі төмендегідей:

мың теңге	2024	2023
1 қаңтарға	6,725	10,851
Қалпына келтірілді	(5,413)	(4,126)
31 желтоқсанға	1,312	6,725

15. Негізгі құрал-жабдықтар

мың теңге	Жер	Ғимараттар және құрылыстар	Аяқталмаған құрылыс	Өзге	Жиыны
Құны					
2023 жылдың 1 қаңтарына	219,552	1,281,645	—	114,020	1,615,217
Кіруі	—	—	23,050	5,988	29,038
Қайта бағалау	—	(10,056)	—	—	(10,056)
Шығуы	—	—	—	(2,559)	(2,559)
2023 жылдың 31 желтоқсанына	219,552	1,271,589	23,050	117,449	1,631,640
Кіруі	—	—	36,816	68,543	105,359
Ішкі ауысу	—	—	(18,846)	18,846	—
Қайта бағалау	—	(4,616)	—	—	(4,616)
Шығуы	—	—	—	(3,808)	(3,808)
2024 жылдың 31 желтоқсанына	219,552	1,266,973	41,020	201,030	1,728,575

15. Негізгі құрал-жабдықтар, жалғасы

мың теңге	Жер	Ғимараттар және құрылыстар	Аяқталмаған құрылыс	Өзге	Жиыны
Тозу					
2023 жылдың 1 қаңтарына	–	9,255	–	76,920	86,175
Есептелген тозу	–	128,164	–	15,464	143,628
Қайта бағалау	–	(126,740)	–	–	(126,740)
Шығуы	–	–	–	(2,246)	(2,246)
2023 жылдың 31 желтоқсанына	–	10,679	–	90,138	100,817
Есептелген тозу	–	127,159	–	31,315	158,474
Қайта бағалау	–	(127,243)	–	–	(127,243)
Шығуы	–	–	–	(3,808)	(3,808)
2024 жылдың 31 желтоқсанына	–	10,595	–	117,645	128,240
Теңгерімдік құн					
2023 жылдың 31 желтоқсанына	219,552	1,260,910	23,050	27,311	1,530,823
2024 жылдың 31 желтоқсанына	219,552	1,256,378	41,020	83,385	1,600,335

Толықтай амортизацияланған активтер

Қолданыстағы толықтай амортизацияланған активтердің ағымдағы құны 2024 жылдың 31 желтоқсанына 65,698 мың теңгені (2023: 52,008 мың теңге) құрады.

Қайта бағалау

Компания жылжымайтын мүліктің теңгерімдік құнына олардың әділ құнынан елеулі айырмашылық болмас үшін әр есеп күнінде талдау жасайды. Қайта бағалау елеулі қайшылық туындаған жағдайда жүргізіледі, бірақ әр 3-5 жылдан артық уақытта емес.

2024 жылдың 31 желтоқсанына тиісті бағалау тәжірибесі бар лицензияланған бағалаушы компаниялар жүргізген бағалау нәтижелерінің негізінде Компания жер, ғимараттар және құрылыстардың құнын қайта бағалады.

Негізгі құрал-жабдықтардың әділдік құны қайта бағалау күніне салыстырмалы және шығындық тәсілін біріктіре қолданып, анықталған және әділдік құн иерархиясының 3 Деңгейіне жатады.

Қайта бағалау нәтижесінде Компания негізгі құралдардың қайта бағалауынан 98 102 мың теңге мөлшерінде табысты мойындады (2023 жылы: 93 346 мың теңге). 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қайта бағалаудың таза әсері негізгі құралдардың теңгерімдік құнын 122 627 мың теңгеге арттырды (2023 жылы: 116 684 мың теңге).

Негізгі құралдар құнының қайта бағалауы болмаған кезде олардың баланстық құны 2024 жылдың 31 желтоқсанына 406,906 мың теңгені (2023: 419,222 мың теңге) құрайды.

16. Өзге активтер

мың теңге	2024	2023
Өзге қаржылық активтер		
Брокерлік шоттардағы ақшалай қаражат	1,879,254	1,959,598
Сақтандыруға қатысы жоқ қызмет түрлері бойынша өзге дебиторлар	8,213	125
	1,887,467	1,959,723
Өзге қаржылық емес активтер		
Берілген аванстар	34,595	117,938
Тауарлы-материалдық қорлар	19,332	23,303
Келешек кезеңдегі шығындар	6,167	10,804
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	6,136	5,908
	66,230	157,953
	1,953,697	2,117,676

17. Сақтандыру келісімдері

	2024		2023	
мың теңге	Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер
КАСКО	(10,665,946)	10,804,962	(13,677,805)	14,779,596
КҚИ АҚЖ Сақтандыру	—	856,578	—	661,572
Міндетті сақтандыру, өзге	—	467,703	—	434,343
Мүлікті шығыннан сақтандыру және өзге	—	617,910	—	2,022,300
Өзге көлік құралдары, жүк және нысандарды сақтандыру	—	441,193	—	130,284
АҚЖ, КЖ сақтандыру және өзге	—	1,977,544	—	2,265,256
Қайта сақтандыру, өзге	(712,008)	—	(1,490,104)	—
	(11,377,954)	15,165,890	(15,167,909)	20,293,351

Төменде есепті күннен кейінгі 12 ай ішінде өтелетін сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер мен міндеттемелер көрсетілген.

	2024	2023
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	(6,868,883)	(8,981,786)
Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	7,942,510	9,154,408

17. Сақтандыру келісімдері, жалғасы

(а) Сақтандыру келісімдері бойынша қалдықтың өзгеруі

КАСКО

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланбайтын сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

мың теңге	2024			2023		
	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер	Жиыны	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер	Жиыны
1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	13,516,353	1,263,243	14,779,596	2,600,942	266,828	2,867,770
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	(11,754,980)	–	(11,754,980)	(7,364,562)	–	(7,364,562)
Сақтандыру бойынша табыс	–	1,585,477	1,585,477	–	1,057,114	1,057,114
Сақтандыру қызметі бойынша шығыс	6,419,658	–	6,419,658	3,584,188	–	3,584,188
Сақтандыру төлемдері мен өзге шығындар	–	(717,958)	(717,958)	–	950,777	950,777
Аквизацияланған ақша ағындарының амортизациясы	6,419,658	867,519	7,287,177	3,584,188	2,007,891	5,592,079
Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі	(5,335,322)	867,519	(4,467,803)	(3,780,374)	2,007,891	(1,772,483)
Сақтандыру қызметінен табыс	2,335,500	239,527	2,575,027	1,336,071	–	1,336,071
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығындар	(2,999,822)	1,107,046	(1,892,776)	(2,444,303)	2,007,891	(436,412)
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің барлығы	991,634	–	991,634	24,576,354	–	24,576,354
Ақша ағындары	–	(1,583,084)	(1,583,084)	–	(1,011,476)	(1,011,476)
Алынған сақтандыру сыйлықақылар	(1,490,408)	–	(1,490,408)	(11,216,640)	–	(11,216,640)
Жасалған сақтандыру төлемдері және сақтандыру қызметіндегі өзге шығындар	(498,774)	(1,583,084)	(2,081,858)	13,359,714	(1,011,476)	12,348,238
Аквизациялық шығындар бойынша ақша ағыны	10,017,757	787,205	10,804,962	13,516,353	1,263,243	14,779,596
Ақша ағындары, жиыны						
31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер						

17. Сақтандыру келісімдері, жалғасы

КАСКО

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланбайтын сақтандыру шарттары

Міндеттемелерді бағалау компоненттері бойынша талдау

мың теңге	2024					2023		
	Келешектегі ақша ағымдарының ағымдағы құнын бағалау	Қаржылық емес түзету	Шарт бойынша кезделген қызметтерге арналған маржа	Жиыны	Келешектегі ақша ағымдарының ағымдағы құнын бағалау	Қаржылық емес түзету	Шарт бойынша кезделген қызметтерге арналған маржа	Жиыны
1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	7,330,453	296,162	7,152,981	14,779,596	1,488,520	60,959	1,318,291	2,867,770
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	-	-	(3,521,674)	(3,521,674)	-	-	(2,713,634)	(2,713,634)
Ағымдағы қызметтерге қатысты өзгерістер	-	(6,615)	-	(6,615)	-	(19,540)	-	(19,540)
Шарт бойынша қарастырылған қызметтерге арналған маржаның амортизациялануы	(221,556)	-	-	(221,556)	9,914	-	-	9,914
Қаржылық емес түзетудің өзгерісі								
Төжірибе негізіндегі өзгерістер								
Келешек қызметтерге қатысты өзгерістер	(2,167,126)	98,862	2,068,264	-	(8,120,143)	229,264	7,890,879	-
Жыл ішінде бастапқыда танылған шарттар								
Шарт бойынша кезделген қызметтерге арналған маржаны түзететін бағалаулардағы өзгерістер	1,698,201	(116,034)	(1,582,167)	-	110,760	-	(110,760)	-
Өткен қызметтерге қатысты өзгерістер								
Туындаған шығындарға байланысты міндеттемелердің өзгерістері	(624,994)	(92,964)	-	(717,958)	950,777	-	-	950,777
Сақтандыру қызметінен табыс	(1,315,475)	(116,751)	(3,035,577)	(4,467,803)	(7,048,692)	209,724	5,066,485	(1,772,483)
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығындар	1,687,605	47,212	840,210	2,575,027	542,387	25,479	768,205	1,336,071
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	372,130	(69,539)	(2,195,367)	(1,892,776)	(6,506,305)	235,203	5,834,690	(436,412)
Ақша ағындары	(2,081,858)	-	-	(2,081,858)	12,348,238	-	-	12,348,238
31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	5,620,725	226,623	4,957,614	10,804,962	7,330,453	296,162	7,152,981	14,779,596

17. Сақтандыру келісімдері, жалғасы

КАСКО

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланбайтын қайта сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

мың теңге	2024				2023			
	Туындаған шығындар бойынша активтер		Туындаған шығындар бойынша активтер		Туындаған шығындар бойынша активтер		Туындаған шығындар бойынша активтер	
	Қалған сақтандыру қамту бөлігі бойынша активтер	Келешек ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Жиыны	Төуекелге түзету	Қалған сақтандыру қамту бөлігі бойынша активтер	Келешек ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Төуекелге түзету	Жиыны
1 қаңтардағы қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	12,882,471	758,906	13,677,805	36,428	525,282	39,311	1,887	566,480
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	(3,982,097)	-	(3,982,097)	-	(2,744,509)	-	-	(2,744,509)
Төленген қайта сақтандыру сыйлықақыларын бөлу	-	892,323	892,323	-	-	827,331	-	827,331
Қайта сақтандырушылар өтейтін сома	-	(117,372)	(153,800)	(36,428)	-	719,595	34,541	754,136
Сақтандыру төлемдері мен басқа шығындарды өтеу	-	774,951	738,523	(36,428)	-	1,546,926	34,541	1,581,467
Туындаған шығындар бойынша активтердің өзгеруі	(3,982,097)	774,951	(3,243,574)	(36,428)	(2,744,509)	1,546,926	34,541	(1,163,042)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығын	1,696,044	164,772	1,860,816	-	1,040,523	-	-	1,040,523
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық табыс	(2,286,053)	939,723	(1,382,758)	(36,428)	(1,703,986)	1,546,926	34,541	(122,519)
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	(268,157)	-	(268,157)	-	14,061,175	-	-	14,061,175
Ақша ағындары	-	(1,360,944)	(1,360,944)	-	-	(827,331)	-	(827,331)
(Қайтарылған) төленген сыйлықақылар	(268,157)	(1,360,944)	(1,629,101)	-	14,061,175	(827,331)	-	13,233,844
Қабылданған өтеу	10,328,261	337,685	10,665,946	-	12,882,471	758,906	36,428	13,677,805

31 желтоқсандағы қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер

17. Сақтандыру келісімдері, жалғасы

КАСКО

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланбайтын қайта сақтандыру шарттары

Активтерді бағалау компоненттеріне талдау

	2024				2023			
	Келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Қаржылық емес тәуекелге түзету	Шарт бойынша көзделген қызметтерге арналған маржа	Жиыны	Келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Қаржылық емес тәуекелге түзету	Шарт бойынша көзделген қызметтерге арналған маржа	Жиыны
мың теңге								
1 қаңтардағы қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	6,270,362	258,953	7,148,490	13,677,805	(765,517)	35,443	1,296,554	566,480
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер								
Ағымдағы қызметтерге қатысты өзгерістер								
Шарт бойынша қарастырылған қызметтерге арналған маржаның амортизациялануы	-	-	(2,002,267)	(2,002,267)	-	-	(2,405,511)	(2,405,511)
Қаржылық емес тәуекелге түзетудің өзгерісі	-	(77,264)	-	(77,264)	-	(14,939)	-	(14,939)
Тәжірибе негізіндегі өзгерістер	(1,033,345)	-	-	(1,033,345)	537,813	-	-	537,813
Келешек қызметтерге қатысты өзгерістер	(2,163,297)	91,932	2,071,365	-	(8,034,348)	217,146	7,817,202	-
Жыл ішінде бастапқыда танылған шарттар	4,834,560	80,267	(4,914,827)	-	319,586	-	(319,586)	-
Шарт бойынша көзделген қызметтерге арналған маржаны түзететін бағалаулардағы өзгерістер								
Өткен қызметтерге қатысты өзгерістер	(74,674)	(56,024)	-	(130,698)	719,595	-	-	719,595
Туындаған шығындарға байланысты міндеттемелердің өзгерістері	1,563,244	38,911	(4,845,729)	(3,243,574)	(6,457,354)	202,207	5,092,105	(1,163,042)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығын	945,037	47,405	868,374	1,860,816	259,389	21,303	759,831	1,040,523
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық табыс								
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	2,508,281	86,316	(3,977,355)	(1,382,758)	(6,197,965)	223,510	5,851,936	(122,519)
Ақша ағындары	(1,629,101)	-	-	(1,629,101)	13,233,844	-	-	13,233,844
31 желтоқсандағы қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	7,149,542	345,269	3,171,135	10,665,946	6,270,362	258,953	7,148,490	13,677,805

17. Сақтандыру келісімдері, жалғасы

КҚ АҚЖ сақтандыру

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланатын сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

мың теңге	2024				2023			
	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер		Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер		Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер		Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер	
	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	келешектегі ақша ағымдарының ағымдағы құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	келешектегі ақша ағымдарының ағымдағы құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны
1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	329,054	233,572	98,946	661,572	202,833	222,399	73,847	499,079
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	(881,053)	-	-	(881,053)	(625,058)	-	-	(625,058)
Сақтандыру бойынша табыс	-	739,287	-	739,287	-	432,421	-	432,421
Сақтандыру қызметі бойынша шығыс	240,667	-	-	240,667	193,606	-	-	193,606
Сақтандыру төлемдері мен өзге шығындар	-	107,474	(72,344)	35,130	-	11,173	25,099	36,272
Аквизацияланған ақша ағымдарының амортизациясы	240,667	846,761	(72,344)	1,015,084	193,606	443,594	25,099	662,299
Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі	(640,386)	846,761	(72,344)	134,031	(431,452)	443,594	25,099	37,241
Сақтандыру қызметінен шығыс	(640,386)	846,761	(72,344)	134,031	(431,452)	443,594	25,099	37,241
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	997,759	-	-	997,759	766,566	-	-	766,566
Ақша ағымдары	-	(743,443)	-	(743,443)	-	(432,421)	-	(432,421)
Алынған сақтандыру сыйлықақылар	(193,341)	-	-	(193,341)	(208,893)	-	-	(208,893)
Жасалған сақтандыру төлемдері және сақтандыру қызметіндегі өзге шығындар	804,418	(743,443)	-	60,975	557,673	(432,421)	-	125,252
Аквизациялық шығындар бойынша ақша ағыны	493,086	336,890	26,602	856,578	329,054	233,572	98,946	661,572
Ақша ағымдары, жиыны								
31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер								

17. Сақтандыру келісімдері, жалғасы

Міндетті сақтандыру, өзге

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланатын сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

Мың теңге	2024				2023			
	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	төуекелге түзету	Жиыны	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	төуекелге түзету	Жиыны
397,889		31,777	4,677	434,343	346,489	27,638	1,372	375,499
(653,398)		-	-	(653,398)	(582,002)	-	-	(582,002)
-	11,199	-	-	11,199	-	10,273	-	10,273
99,803	-	-	-	99,803	50,283	-	-	50,283
-	1,344	(2,095)	(2,095)	(751)	-	4,139	3,305	7,444
99,803	12,543	(2,095)	(2,095)	110,251	50,283	14,412	3,305	68,000
(553,595)	12,543	(2,095)	(2,095)	(543,147)	(531,719)	14,412	3,305	(514,002)
(553,595)	12,543	(2,095)	(2,095)	(543,147)	(531,719)	14,412	3,305	(514,002)
662,170	-	-	-	662,170	635,050	-	-	635,050
-	(11,199)	-	-	(11,199)	-	(10,273)	-	(10,273)
(74,464)	-	-	-	(74,464)	(51,931)	-	-	(51,931)
587,706	(11,199)	-	-	576,507	583,119	(10,273)	-	572,846
432,000	33,121	2,582	2,582	467,703	397,889	31,777	4,677	434,343

1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер

Сақтандыру бойынша табыс

Сақтандыру қызметі бойынша шығыс

Сақтандыру төлемдері мен өзге шығындар

Аквизацияланған ақша ағындарының амортизациясы

Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі

Сақтандыру қызметінен шығыс

Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің жиыны

Ақша ағындары

Алынған сақтандыру сыйлықақылар

Жасалған сақтандыру төлемдері және сақтандыру қызметіндегі өзге шығындар

Аквизациялық шығындар бойынша ақша ағыны

Ақша ағындары, жиыны

31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

17. Сақтандыру келісімдері, жалғасы

Мүлікті залалдан сақтандыру және өзге

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланатын сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

	2024					2023				
	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны		Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны	
мың теңге										
1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	1,517,159	501,064	4,077	2,022,300	701,437	369,798	21,673	1,092,908		
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	(4,266,399)	-	-	(4,266,399)	(3,132,017)	-	-	(3,132,017)		
Сақтандыру бойынша табыс	-	58,009	-	58,009	-	103,338	-	103,338		
Сақтандыру қызметі бойынша шығыс	1,877,389	-	-	1,877,389	1,277,089	-	-	1,277,089		
Сақтандыру төлемдері мен өзге шығындар	-	(127,224)	25,082	(102,142)	-	131,266	(17,596)	113,670		
Аквизацияланған ақша ағындарының амортизациясы	1,877,389	(69,215)	25,082	1,833,256	1,277,089	234,604	(17,596)	1,494,097		
Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі	(2,389,010)	(69,215)	25,082	(2,433,143)	(1,854,928)	234,604	(17,596)	(1,637,920)		
Сақтандыру қызметінен шығыс	(2,389,010)	(69,215)	25,082	(2,433,143)	(1,854,928)	234,604	(17,596)	(1,637,920)		
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	2,016,602	-	-	2,016,602	4,774,199	-	-	4,774,199		
Ақша ағындары	-	(58,009)	-	(58,009)	-	(103,338)	-	(103,338)		
Алынған сақтандыру сыйлықақылар	(929,840)	-	-	(929,840)	(2,103,549)	-	-	(2,103,549)		
Жасалған сақтандыру төлемдері және сақтандыру қызметіндегі өзге шығындар	1,086,762	(58,009)	-	1,028,753	2,670,650	(103,338)	-	2,567,312		
Аквизациялық шығындар бойынша ақша ағыны										
Ақша ағындары, жиыны	214,911	373,840	29,159	617,910	1,517,159	501,064	4,077	2,022,300		

31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

17. Сақтандыру келісімдері, жалғасы

Келікті, жүктерді және нысандарды сақтандыру

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланатын сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

мың теңге	2024				2023			
	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер		Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер		Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау		Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	
	Жиыны	түзету	Жиыны	түзету	Жиыны	түзету	Жиыны	түзету
1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	85,322	38,689	6,273	130,284	21,310	30,503	2,086	53,899
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	(537,198)	-	-	(537,198)	(697,990)	-	-	(697,990)
Сақтандыру бойынша табыс	-	15,644	-	15,644	-	14,263	-	14,263
Сақтандыру қызметі бойынша шығыс	69,242	-	-	69,242	109,078	-	-	109,078
Сақтандыру төлемдері мен өзге шығындар	-	4,985	(2,866)	2,119	-	8,186	4,187	12,373
Аквизацияланған ақша ағындарының амортизациясы	69,242	20,629	(2,866)	87,005	109,078	22,449	4,187	135,714
Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі	(467,956)	20,629	(2,866)	(450,193)	(588,912)	22,449	4,187	(562,276)
Сақтандыру қызметінен шығыс	(467,956)	20,629	(2,866)	(450,193)	(588,912)	22,449	4,187	(562,276)
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	873,124	-	-	873,124	773,474	-	-	773,474
Ақша ағындары	-	(15,644)	-	(15,644)	-	(14,263)	-	(14,263)
Алынған сақтандыру сыйлықақылар	(96,378)	-	-	(96,378)	(120,550)	-	-	(120,550)
Жасалған сақтандыру төлемдері және сақтандыру қызметіндегі өзге шығындар	776,746	(15,644)	-	761,102	652,924	(14,263)	-	638,661
Аквизациялық шығындар бойынша ақша ағыны	394,112	43,674	3,407	441,193	85,322	38,689	6,273	130,284
Ақша ағындары, жиыны								
31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер								

17. Сақтандыру келісімдері, жалғасы

АҚЖ, ЮК сақтандыру

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланатын сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

2024	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер келешектегі				2023			
	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	ақша ағымдарының ағымдағы құнын бағалау	төуекелге түзету	Жиыны	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	ақша ағымдарының ағымдағы құнын бағалау	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер келешектегі	Жиыны
	741,425	1,376,224	147,607	2,265,256	813,695	2,359,689	101,046	3,274,430
	(1,924,679)	-	-	(1,924,679)	(2,075,956)	-	-	(2,075,956)
	-	51,960	-	51,960	-	111,220	-	111,220
	439,074	-	-	439,074	318,448	-	-	318,448
	-	(140)	(40,273)	(40,413)	-	(983,465)	46,561	(936,904)
	439,074	51,820	(40,273)	450,621	318,448	(872,245)	46,561	(507,236)
	(1,485,605)	51,820	(40,273)	(1,474,058)	(1,757,508)	(872,245)	46,561	(2,583,192)
	(1,485,605)	51,820	(40,273)	(1,474,058)	(1,757,508)	(872,245)	46,561	(2,583,192)
	1,658,016	-	-	1,658,016	2,028,704	-	-	2,028,704
	-	(51,960)	-	(51,960)	-	(111,220)	-	(111,220)
	(419,710)	-	-	(419,710)	(343,466)	-	-	(343,466)
	1,238,306	(51,960)	-	1,186,346	1,685,238	(111,220)	-	1,574,018
	494,126	1,376,084	107,334	1,977,544	741,425	1,376,224	147,607	2,265,256

1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер

Сақтандыру бойынша табыс

Сақтандыру қызметі бойынша шығыс

Сақтандыру төлемдері мен өзге шығындар

Аквизацияланған ақша ағымдарының амортизациясы

Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі

Сақтандыру қызметінен шығыс

Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің жиыны

Ақша ағымдары

Алынған сақтандыру сыйлықақылар

Жасалған сақтандыру төлемдері және сақтандыру қызметіндегі өзге шығындар

Аквизациялық шығындар бойынша ақша ағыны

Ақша ағымдары, жиыны

31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

17. Сақтандыру келісімдері, жалғасы

Қайта сақтандыру, өзге

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланатын сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

	2024					2023				
	Туындаған шығындар бойынша активтер					Туындаған шығындар бойынша активтер				
	Қалған сақтандыру қамту бөлігі бойынша активтер	Келешек ақша ағындарының құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны	Қалған сақтандыру қамту бөлігі бойынша активтер	Келешек ақша ағындарының құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны		
мың теңге										
1 қаңтардағы қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	1,154,230	335,874	-	1,490,104	318,465	284,596	-	603,061		
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	(2,101,365)	-	-	(2,101,365)	(1,734,174)	-	-	(1,734,174)		
Төленген қайта сақтандыру сыйлықақыларын бөлу	-	9,565	-	9,565	-	-	-	-		
Қайта сақтандырушылар өтейтін сома	-	(57,858)	-	(57,858)	-	51,278	-	51,278		
Сақтандыру төлемдері мен басқа шығындарды өтеу	-	(48,293)	-	(48,293)	-	51,278	-	51,278		
Туындаған шығындар бойынша активтердің өзгеруі	(2,101,365)	(48,293)	-	(2,149,658)	(1,734,174)	51,278	-	(1,682,896)		
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығын	(2,101,365)	(48,293)	-	(2,149,658)	(1,734,174)	51,278	-	(1,682,896)		
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	1,396,857	-	-	1,396,857	2,569,939	-	-	2,569,939		
Ақша ағындары	-	(25,295)	-	(25,295)	-	-	-	-		
Төленген сыйлықақылар	1,396,857	(25,295)	-	1,371,562	2,569,939	-	-	2,569,939		
Қабылданған өтеу	449,722	262,286	-	712,008	1,154,230	335,874	-	1,490,104		

17. Сақтандыру келісімдері, жалғасы

(ә) Жыл ішінде бастапқыда танылған шарттардың әсері

Төмендегі кестелерде сыйлықақыларды бөлу тәсіліне сәйкес бағаланбайтын сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының жыл ішінде бастапқыда танылуына байланысты бағалау компоненттеріне әсері туралы ақпарат келтірілген.

Сақтандыру шарттары

мың теңге

Төленуге тиісті сақтандыру төлемдері және өзге де шығындар

Аквизициялық шығындар бойынша ақша ағындары

Болашақ ақша шығымдарының ағымдағы құнын бағалау

Болашақ ақша түсімдерінің ағымдағы құнын бағалау

Қаржылық емес тәуекелге түзету

Шарт бойынша көзделген қызметтер үшін маржа

Бастапқы мойындау сәтінде танылған шығындар

2024	2023
2,056,014	7,008,098
2,209,469	10,883,023
4,265,483	17,891,121
(6,432,609)	(26,011,264)
98,862	229,264
2,068,264	7,890,879
—	—

Қайта сақтандыру шарттары

мың теңге

Болашақ ақша түсімдерінің ағымдағы құнын бағалау

Болашақ ақша шығымдарының ағымдағы құнын бағалау

Қаржылық емес тәуекелге түзету

Шарт бойынша көзделген қызметтер үшін маржа

Бастапқы мойындау сәтінде танылған табыс

2024	2023
(4,038,862)	(13,409,202)
1,875,565	5,374,854
91,932	217,146
2,071,365	7,817,202
—	—

(б) Шарт бойынша көзделген қызметтер үшін маржа

Төмендегі кестеде сыйлықақыларды бөлу тәсіліне сәйкес бағаланбайтын сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша есепті күннен кейін мойындалатын табыстар мен шығындар туралы ақпарат берілген.

мың теңге

2024 жылдың 31 желтоқсанына

Сақтандыру келісімдері

Қайта сақтандыру шарттары

1 жылдан кем	1 жылдан 3 жылға дейін	3 жылдан асат	Жиыны
774,067	1,709,520	2,474,027	4,957,614
(656,696)	(1,202,685)	(1,311,754)	(3,171,135)
117,371	506,835	1,162,273	1,786,479

2023 жылдың 31 желтоқсанына

Сақтандыру келісімдері

Қайта сақтандыру шарттары

2,580,119	2,896,337	1,676,525	7,152,981
(2,578,499)	(2,894,518)	(1,675,473)	(7,148,490)
1,620	1,819	1,052	4,491

18. Жалдау

Компания кеңсе жалдайды. Жалға алу шарттары әдетте 12 айға немесе одан қысқа мерзімге жасалады, бірақ ұзарту құқығы бар. Жалға алу шарттарында ерекше шарттар (ковенанттар) жоқ, тек меншік иесіне тиесілі жалға алынған активтерді қорғау шаралары қарастырылған. Жалға алынған активтер субжалға берілмейді және кепіл ретінде пайдаланылмайды.

Компания практикалық жеңілдетулерді қолданады және төмен құны бар активтерді немесе 12 айға және одан қысқа мерзімге берілетін қысқа мерзімді жалға алу шарттарындағы пайдалану құқығы активтері мен жалға алу міндеттемелерін мойындамайды. Осындай жалға алу шарттары бойынша төлемдер жалдау мерзімі бойына біркелкі негізде табыс пен шығындар есебінде көрсетіледі (қараңыз: ескерту 7).

19. Өзге міндеттемелер

мың теңге

Өзге қаржылық міндеттемелер

Қолданылмаған еңбек демалыстары бойынша есептелген шығындар

Жеткізушілер мен мердігерлер алдындағы кредиторлық берешек

Жұмыскерлер алдындағы кредиторлық берешек

«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ алдындағы берешек

Өзге қаржылық емес міндеттемелер

Корпоративтік табыс салығын қоспағанда, төленетін салықтар

Өзге

	2024	2023
Өзге қаржылық міндеттемелер		
Қолданылмаған еңбек демалыстары бойынша есептелген шығындар	49,212	50,574
Жеткізушілер мен мердігерлер алдындағы кредиторлық берешек	48,390	28,188
Жұмыскерлер алдындағы кредиторлық берешек	29,806	27,482
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ алдындағы берешек	602	551
	128,010	106,795
Өзге қаржылық емес міндеттемелер		
Корпоративтік табыс салығын қоспағанда, төленетін салықтар	61,376	44,707
Өзге	9,368	2,201
	70,744	46,908
	198,754	153,703

20. Капитал және резервтер

(а) Акционерлік капитал

2024 мен 2023 жылдың 31 желтоқсанына акционерлік капитал құны 1,809,998 мың теңге тұратын 5,110 дана қарапайым акциялардан құралады. Барлық акциялар шығарылған, тіркелген және толығымен төленген. Компанияның бір акциясының номиналды құны 354,207 теңгені құрайды.

Компанияның өзі қайта сатып алған акциялары 110 қарапайым акциядан тұрады, жалпы сомасы 38 962 мың теңге.

(ә) Негізгі құрал-жабдықтарды бағалау қоры

Негізгі құралдарды қайта бағалау қоры негізгі құрал-жабдықтар құрамындағы жер, ғимараттар мен құрылыстарды қайта бағалау құнын қамтиды.

Табыс салығын шегергенде негізгі құралдардың өділ құнын оң түзету 98,102 мың теңгені (2023: 93,346 мың теңге) құрады (8 және 15 ескертулерді қараңыз)).

(б) Өзге жиынтық табыс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің қоры

Өзге жиынтық табыс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің қоры табыс салығын шегергендегі өзге жиынтық табыс құрамында есептеліп, өзгерген қаржы активтері өділ құнының оң және теріс түзетулерді қамтиды. Қазақстан Республикасы салық заңнамасына сәйкес мемлекеттік құнды қағаздар бойынша операциялардан келген табысқа корпоративті табыс салынбайды, сондықтан осындай операциялар бойынша табыс салығы нөлге тең (8(а)-ескертуді қараңыз)).

2024 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл бойына табыс салығын шегергендегі өзге жиынтық табыс құрамында есептеліп, өзгерген қаржы активтері өділ құнының теріс түзетуі 230,568 мың теңгені (2023: оң түзету 1,709,811 мың теңге) құрады.

(в) Дивидендтер

2024 жылы Компания 9,443,249 мың теңге мөлшерінде дивидендтер төлеген (2023 жылы: 5,585,000 мың теңге).

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты

(а) Шолу

Тәуекел Компания жұмысының ажырамас бөлігі болып табылады. Компания тәуекелдерді үздіксіз анықтау, бағалау мен бақылау үрдісін жүргізу барысында, сонымен қатар тәуекел шегін қою және басқа да ішкі бақылау шаралары арқылы басқарады. Тәуекелдерді басқару үрдісі Компанияның тұрақты табыстылығын қамтамасыз ету үшін маңызды болып табылады, және Компанияның әр қызметкері оның міндеттерімен байланысты тәуекелдер үшін жауапты болады.

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Қаржы құралдарын пайдалану Компанияны тәуекелдің мынадай түрлеріне әкеледі:

- сақтандыру тәуекелі;
- несиелік тәуекел;
- өтімділік тәуекелі;
- инвестициялық тәуекел;
- нарықтық тәуекел;
- пайыздық мөлшерлеме тәуекелі;
- валюталық тәуекел.

Тәуекелдерді тәуелсіз басқару үрдісі, мысалы ортаның, технологияның өзгеруі немесе саладағы өзгерістер сияқты жұмысты жүргізу тәуекелдеріне жатпайды. Мұндай тәуекелдерді Компания стратегиялық жоспар құру үрдісі кезінде бақылайды.

Тәуекелдерді басқару жүйесі

Тәуекелдерді анықтау мен оларды басқаруға жалпы жауапкершілік Директорлар Кеңесінің мойнында, алайда сонымен қатар тәуекелдерді басқару мен бақылауға жауапты болатын жеке тәуелсіз органдар бар: ішкі аудит қызметі, Компания Басқармасы, активтер мен пассивтерді басқару бойынша кеңес, Андеррайтингтік кеңес және тәуекелдерді басқару бөлімі.

Директорлар Кеңесі

Ұйымның Директорлар Кеңесі тәуекелдерді басқаруда жалпы тәсілге, тәуекелдерді басқарудың стратегиялары мен принциптерін бекітуге жауап береді. Ішкі аудит қызметі тексеру нәтижелерін басшылықпен талқылап, өз қорытындысы мен ұсыныстарын Директорлар кеңесіне ұсынады. Директорлар кеңесі Компания активтерінің сомасынан (сәйкесінше қайта сақтандырушының сақтандыру резервтеріндегі үлесі есептен шығарылған) 25%-дан асатын сақтандыру шарттары бойынша ірі мәмілелерді жасау туралы шешім қабылдайды.

Ішкі аудит қызметі

Ішкі аудит қызметі тәуекелдер бойынша атқаратын іс-шаралары:

- Компания қызметінің барлық аспектілері бойынша ішкі бақылау жүйелерінің дұрыстығы мен тиімділігін бағалау, бөлімшелердің жүктелген функциялары мен міндеттерінің орындалу жайы туралы уақтылы және сенімді ақпаратты қамтамасыз ету, сондай-ақ жұмысты жақсарту үшін тиімді және нәтижелі ұсыныстар беру;
- Директорлар кеңесінің дұрыс ішкі бақылау жүйесінің болуын және жұмыс істеуін қамтамасыз ету функцияларын орындау барысында туындайтын мәселелерді шешу үшін ішкі бақылау жүйесінің жағдайы туралы объективті бағалау мен оны жетілдіру бойынша ұсыныстар беру.

Басқарма

Басқарма тиімді басқару жүйесін құруға және осы жүйені оперативті басқаруға жауап береді.

Компанияның активтері мен пассивтерін басқаруы бойынша Кеңес

Активтер мен пассивтерді басқару бойынша Кеңес инвестициялық саясатты қайтарым, диверсификация, пайда және өтеу ұстанымдарын ескере отырып дамытады:

- қайтарым ұстанымы активтерді орналастыру тәуекелдерінің болуы мүмкін шығындарды азайту немесе болдырмау мақсатында тиімді бағалауын білдіреді;
- диверсификация ұстанымы тәуекелдерді инвестициялық қоржынның ең үлкен бекемдігіне жету, қандай да бір қаржылық құралдардың басымдылығын болдырмау, активтердің аймақтық, салалық немесе басқа шоғырлануын болдырмау үшін тәуекелдерді таратудан тұрады.

Андеррайтинг кеңесі

Андеррайтинг кеңесі андеррайтинг талаптарын белгілеп, бекітіп, қабылданған тәуекелдердің дұрыс бағалануын қадағалайды және сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының активтерінің сомасынан (қайта сақтандырушының сақтандыру резервтеріндегі үлесі шегерілген) 25%-дан асатын сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша ірі тәуекелдерді қабылдауға алдын ала рұқсат береді.

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Компанияның Андеррайтингтік кеңесі тәуекелдерді басқару бойынша атқаратыны:

- директорлар Кеңесі орнатқан шектерде андеррайтингтік шешімдер қабылдау;
- қабылданған тәуекелдердің дұрыс бағалануын қадағалау;
- сақтандыруға қабылданған тәуекелдер мен нысаналар бойынша дұрыс сақтандыру тарифтерін қамтамасыз ету;
- сақтандыруға қабылданған тәуекелдер бойынша сақтандыру өтелімі шарттарын анықтау;
- белгілі бір уақыт аралығында жасалған сақтандыру келісімдері бойынша алынған таза премиялар мен жасалынған сақтандыру төлемдері арасындағы оң айырманы (ықтимал белгілерді ескере отырып) қамтамасыз ету;
- сақтандыру шарттарына кіргізілетін негізгі және қосымша шарттарды анықтау.

Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару бойынша бөлім тәуекелдерді басқару жүйесін жасау мен жетілдіруге және тәуекелдерге тәртіп бойынша мониторинг жасауға жауап береді. Тәуекелдерді басқару бойынша бөлім Компанияның активтері мен пассивтері бойынша Комитеттің, Андеррайтингтік комитеттің және Компания Басқармасының отырыстарына қатысады.

Тәуекелдерді басқару жүйесі төрт басты элементті қосатын процесс болып табылады:

- тәуекелді анықтау;
- тәуекелді өлшеу;
- тәуекелді бақылау;
- тәуекелді қадағалау.

Тәуекелді басқару тәуекелді оқиғаны болжауға мүмкіндік беретін және сол тәуекелді төмендетуге бағытталған уақытылы қадамдардан тұратын алуан-түрлі шаралардың көмегімен жүзеге асырылады. Тәуекелді басқару бөлімінің мақсаты кіріс пен тәуекелдің ең қолайлы арақатынасында, ықтималды сипаттағы Компанияға әсер ететін сыртқы факторлармен байланысты болуы мүмкін шығындарды шектеу арқылы ең көп пайда алу мақсатында сақтандыру қызметінің орнықтылығы мен тиімділігін тиімді рәсімдер мен әсерлі механизмдерді ұйымдастыру арқылы көтеру.

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпаратты табыс ету жүйелері

Компания тәуекелдері, қалыпты жұмыс барысында болуы ықтимал күтілетін шығындарды да, статистикалық үлгілер негізінде ең үлкен фактілік шығындарды бағалау болып табылатын күтпеген залалдарды да көрсететін едістің көмегімен бағаланады. Үлгілерде өткен тәжірибеден алынған және экономикалық жағдайларды есепке ала отырып, түзетілген ықтималдар мөндері қолданылады. Сонымен қатар, Компания болу мүмкіндігі аз жағдайлар болып қалған кезде пайда болуы мүмкін «ең жаман сценарийлерді» де үлгілейді.

Тәуекелдерді қадағалау мен бақылау, негізінен, Компания орнатқан шектеулерге негізделеді. Мұндай шектеулер жұмысты жүргізу стратегиясын және Компания қызмет жасайтын нарықтық жағдайларды, сонымен қатар Компания қабылдауға даяр, тәуекел деңгейін көрсетеді, мұнда ерекше назар жеке салаларға бөлінеді. Бұдан басқа, Компания тәуекелдер мен операциялардың барлық түрлері бойынша жинақтық позицияларға қатысты тәуекелдерді алып жүруге өзінің жалпы қабілеттілігін бақылап, бағалайды.

Жұмыстың барлық түрлері бойынша қабылданған ақпарат, тәуекелдерді сараптау, бақылау және алдын ала көру мақсатымен зерттеліп, ойластырылады. Бұл ақпарат түсіндірмелермен Басқармаға, активтер мен пассивтерді басқару бойынша Кеңеске, Андеррайтингтік Кеңеске және бөлімшелердің әрқайсысының жетекшілеріне жіберіледі. Есептілікте инвестициялық тәуекелдің жинақтық мөлшері, болжамдық көрсеткіштер туралы ақпарат бар. Тоқсан сайын салалар, клиенттер және географиялық аймақтар арасында тәуекелдер туралы ақпарат беріледі. Тоқсан сайын аға басқарушы қызметкерлер кредиттік жоғалтуларға резервтің жеткіліктігін бағалайды. Тоқсан сайын директорлар Кеңесі Компания тәуекелдерін бағалауға және шешім қабылдауға қажет барлық ақпарат бар болатын тәуекелдер туралы егжей-тегжейлі есептілік алады.

Компанияның барлық деңгейлері үшін тәуекелдер туралы әр түрлі есептіліктер жасалады, бұл барлық бөлімшелерге кең, қажетті және өзекті ақпаратқа ие болуды қамтамасыз ету үшін жіберіледі.

Тәртіп бойынша Басқарма, Кеңес және Компанияның басқа да қызметкерлерінің қысқа отырысы өтеді, мұнда бекітілген шектеулерді пайдалану, инвестициялар, табыстылық, және тәуекел деңгейінде басқа да өзгерістер талқыланады.

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Шектен артық тәуекел концентрациясы

Бірнеше контрагенттер ұқсас жұмыс түрлерін жасаған кезде немесе олардың жұмысы бір географиялық аймақта жүргізіліп жатса, немесе экономикалық, саяси және басқа да жағдайларда өзгерістер болған кезде, осы контрагенттердің келісімдік міндеттемелерді орындау мүмкіндігіне бірдей әсер ететіндей контрагенттерде бірдей экономикалық сипаттар бар болса, тәуекелдер шоғырлануы пайда болады. Тәуекелдер шоғырлануы Компания жұмысының нәтижелерінің, белгілі бір салаға немесе географиялық аймаққа әсерін тигізетін жағдайлардағы өзгерістерге салыстырмалы сезімталдығын көрсетеді. Шамадан тыс артық тәуекелдердің шоғырлануын болдырмау үшін, Компанияның тәуекелдерді басқару бойынша саясаты мен процедуралары өздеріне диверсифицирленген портфельді қамтамасыз етуге бағытталған арнайы принциптерді қосады. Бекітілген тәуекел шоғырларын басқару жүргізіледі.

Сақтандыру бойынша саясаттар

Компания сақтандыру бойынша нұсқаулық пен лимиттерді белгілейді, олар кім және қандай тәуекелді қабылдай алатынын және қандай сомаға дейін қарастыратынын ескереді. Осы лимиттерді бақылау тұрақты негізде жүзеге асырылады.

Компанияның тікелей сақтандыру бойынша қызметі Қазақстанның барлық аумағында таралады.

Қайта сақтандыру

Компания өз қызметі барысында Қазақстандық және шетелдік қайта сақтандырушылармен факультативті қайта сақтандыру шарттарын жасайды. Қайта сақтандыру шарттары Компанияны сақтанушылар алдындағы міндеттемелерінен босатпайды. Компания қайта сақтандырушылардың қаржылық жағдайын бағалайды және географиялық аймақтар мен қайта сақтандырушылардың экономикалық сипаттамаларына байланысты кредиттік тәуекелдің шоғырлануын бақылап, айтарлықтай шығындар тәуекелін азайтуға бағытталған шараларды жүзеге асырады.

(ә) Қаржы активтері мен міндеттемелерінің санаттары мен әділ құны

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің санаттары:

мың теңге

Амортизацияланатын құн бойынша бағаланатын қаржы активтері:

	Еск.	2024	2023
Ақша қаражаттары	9	185,886	174,603
Банк салымдары	10	5,294,012	4,330,429
Кері репо келісімдері бойынша берілген несиелер	11	301,000	31,029
Амортизацияланатын құн бойынша есептелетін қаржы активтері	14	18,597,885	22,076,420
Қайта сақтандару шарттары бойынша активтер	17	11,377,954	15,167,909
Өзге активтер	16	1,887,467	1,959,723
		37,644,204	43,740,113

Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер

Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	12	317,044	329,872
---	----	---------	---------

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	13	53,712,027	48,815,913
--	----	------------	------------

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері:

Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	17	(15,165,890)	(20,293,351)
Өзге міндеттемелер	19	(128,010)	(106,795)
		(15,293,900)	(20,400,146)

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құнды бағалау нәтижелері әділ құн иерархиясы деңгейлері бойынша былай талданады және таратылады: (i) 1 деңгейге бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтардағы белгіленетін (белгіленбейтін) баға бойынша бағалау жатады, (ii) 2 деңгейге – актив пен міндеттеме үшін барлық маңызды қолданылатын бастапқы деректер тікелей немесе жанама түрде бақыланатын кездегі бағалау тәсілдері арқылы (мысалы, бағалар) және (iii) 3 деңгейдегі бағалауға бақыланатын нарық деректеріне негізделмеген (бақыланбайтын бастапқы деректеріне негізделген) бағалаулар жатады. Әділ құн иерархиясы санаты бойынша қаржы құралдарын жіктеу үшін басшылық кәсіби пайымдаманы қолданады. Егер әділ құнды бағалау үшін едәуір түзетуді қажет ететін бақыланатын бастапқы деректер қолданылса, бұл бағалау 3 деңгейге жатқызылады. Қолданылатын бастапқы деректердің маңыздылығы әділ құнды бағалаудың барлық құрамында ескеріледі.

Әділ құнды тұрақты негізде бағалау

Әділ құнды тұрақты негізде бағалау әр есептік кезең соңындағы қаржылық жағдай туралы есепте ХҚЕС талап ететін немесе рұқсат беретін бағалауларды білдіреді. Төмендегі кестеде әділ құнды тұрақты негізде бағалауға жататын әділ құнның иерархиясындағы деңгелер көрсетілген:

мың теңге

2024

Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

2023

Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

	1 деңгей	2 деңгей	Жиыны
Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	317,044	–	317,044
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	34,314,556	19,397,471	53,712,027
Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	329,872	–	329,872
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	30,251,987	18,563,926	48,815,913

Қалған активтер мен міндеттемелердің әділ құны шамамен олардың теңгерімдік құнына тең.

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына әділ құны тұрақты негізде бағаланатын міндеттемелер болған жоқ.

(б) Сақтандыру тәуекелі

Компания елеулі сақтандыру тәуекелі берілетін келісімдер жасайды. Бұл бөлімде осы тәуекелдер және оларды басқару тәсілдері қысқаша баяндалған.

Кез келген келісім бойынша тәуекел – сақтандыру оқиғасының болу мүмкіндігі және туындайтын өтелім сомасының белгісіздігі. Сақтандыру келісімінің сипаты бойынша бұл тәуекел кездейсоқ, сонымен қатар, болжап білуге болмайтын сипатқа ие.

Бағаны тағайындау және резервтерге ықтималдылық теориясы қолданылатын сақтандыру келісімдері қоржыны үшін Компанияның сақтандыру келісімдері бойынша негізгі тәуекелге душар болуының себебі – сақтандыру оқиғасы бойынша нақты төлемдер сақтандыру сыйлықақылардың теңгерімдік құнынан асып түседі. Бұл талаптардың жиілігі немесе салмағы күтілген жағдайдан асу салдарынан орын алады. Сақтандыру оқиғалары кездейсоқ сипатқа ие, және нақты мөлшер мен шығын сомасы статистикалық әдістер көмегімен тағайындалған деңгейден жыл сайын өзгеруі мүмкін.

Тәжірибе бойынша ұқсас сақтандыру келісімдердің қоржыны көп болған сайын, күтілетін нәтиженің салыстырмалы өзгеруі азаяды. Сонымен қатар, көбірек диверсификацияланған қоржынға қоржындағы кез келген бөлшектің өзгеруі көп әсер бермейді. Компания әр санат ішінде тәуекелдердің жеткілікті жиынтығына жету үшін күтілетін нәтиженің өзгеруін азайту үшін қабылданатын сақтандыру тәуекелдері түрлерін диверсификациялау үшін андеррайтинг стратегиясын жасады.

Талаптардың жиілігі мен салмағына бірнеше факторлар әсер етуі мүмкін. Ең маңыздыларына келтірілген залалды өтеу сомасының өсуі және арыз талаптары мөлшерінің өсуі жатады. Болжамды инфляция да өсу үрдісінің ұлғаюына маңызды фактор болып табылады.

Компания бұл тәуекелдерді андеррайтинг стратегиясы, адекватты қайта сақтандыру механизмдері және алдын алу мақсатындағы шығындарды реттеу арқылы басқарады

Андеррайтинг стратегиясы аталған тәуекелдер тәуекел түрі мен көлемі, сала және географиялық орны бойынша дұрыс диверсификациялануын қамтамасыз етуге бағытталған.

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Сақтандыру келісімдерінің түрлері

Автомобиль көлігін сақтандыру

Бұл портфельге «Автомобиль көлігін сақтандыру» класына жататын сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары кіреді, оның тәуекелдері 2000 жылғы 18 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңының 6-бабына сәйкес анықталған.

КҚИ АҚЖ сақтандыру

Бұл портфельге «Көлік құралдары иелерінің міндетті жауапкершілік сақтандыруы» класы кіреді, оның тәуекелдері 2000 жылғы 18 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңының 6-бабына сәйкес анықталған.

Міндетті сақтандыру, өзге

Бұл портфельге келесі сақтандыру кластар кіреді: «Жолаушылар алдындағы тасымалдаушының міндетті жауапкершілік сақтандыруы», «Жеке нотариустардың міндетті жауапкершілік сақтандыруы», «Міндетті экологиялық сақтандыру», «Үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты қызметімен айналысатын нысандар иелерінің міндетті жауапкершілік сақтандыруы», олардың тәуекелдері 2000 жылғы 18 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңының 6-бабына сәйкес анықталған.

Мүлікті залалдан сақтандыру және өзге

Бұл портфельге келесі сақтандыру кластар кіреді: «Мүлікті зақымданудан сақтандыру», «Оқиға салдарынан сақтандыру», «Ауруға қарсы сақтандыру», «Басқа қаржылық шығындардан сақтандыру», «Атаулы (титулдық) сақтандыру», олардың тәуекелдері 2000 жылғы 18 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңының 6-бабына сәйкес анықталған.

Басқа көліктерді, жүктерді және нысандарды сақтандыру

Бұл портфельге келесі сақтандыру кластар кіреді: «Теміржол көлігін сақтандыру», «Өуе көлігін сақтандыру», «Су көлігін сақтандыру», «Ғарыштық нысандарды сақтандыру», «Жүктің сақтандыруы», олардың тәуекелдері 2000 жылғы 18 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңының 6-бабына сәйкес анықталған.

АҚЖ, КЖ сақтандыру және өзге

Аталған портфель келесі сақтандыру сыныптарын қамтиды: «Автомобиль көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру», «Өуе көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру», «Су көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру», «Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру», «Кәсіби жауапкершілікті сақтандыру», олардың тәуекелдері 2000 жылғы 18 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңының 6-бабына сәйкес айқындалған.

АҚЖ, КЖ сақтандыру және өзге

Аталған портфель автомобиль көлігін сақтандырудан басқа барлық сақтандыру сыныптары бойынша шығатын қайта сақтандыру шарттарын қамтиды.

Сақтандыру тәуекелінің шоғырлануы

Компанияның сақтандыру тәуекелінің негізгі көрінісі жеке оқиға немесе бірнеше оқиғалар Компанияның міндеттемелеріне әсер ете алатын деңгейді анықтайтын сақтандыру тәуекелінің шоғырлану дәрежесімен белгіленеді. Аталған шоғырлану бір сақтандыру келісімінен немесе елеулі міндеттемелерге әкелетін бірнеше байланысты келісімдерден туындауы мүмкін. Сақтандыру тәуекелінің маңызды көрінісі – әр түрлі сақтандыру санаттары құрамындағы тәуекелдер жиынтығынан туындауы.

Географиялық шоғырлану

Сақтандыру келісімдері негізінен Қазақстанда тұратын тұтынушыларға беріледі. Тәуекелдердің сақтандырылған мекендік өтелімінің көп бөлшегі Қазақстанда орын алған.

Теңгерімдік құны 21,175,690 мың теңгені (2023: 37,505,905 мың теңге) құрайтын Нью-Йорк қор биржасында және Nasdaq қор биржасына орналастырылған қаржы активтерін санамағанда, сақтандыру келісімдері бойынша қаржы активтерінің, қаржы міндеттемелерінің, активтер мен міндеттемелердің географиялық шоғырлануы Қазақстан аймағында болып табылады.

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер

Компания жасасқан қайта сақтандыру шарттары бойынша оған тиесілі пайда қайта сақтандыру активтері ретінде танылады.

Бұл активтер қайта сақтандырушылардан алынатын қысқа мерзімді қаражат қалдықтарынан, сондай-ақ тиісті қайта сақтандыру шарттары бойынша туындайтын талаптар мен төлемдерге байланысты болатын ұзақ мерзімді дебиторлық берешектен тұрады. Қайта сақтандырушылардан қайтарылуға жататын немесе оларға тиесілі сомалар қайта сақтандыру шарттарымен байланысты сомалармен үйлестіре отырып әрбір қайта сақтандыру шартының талаптарына сәйкес бағаланады. Қайта сақтандыру бойынша міндеттемелер, негізінен, қайта сақтандыру шарттары бойынша төленуге тиісті сақтандыру сыйлықақыларынан тұрады және тиісті қайта сақтандыру қамтылуының қолданылу мерзімі ішінде шығыс ретінде танылады.

Төмендегі кестеде сақтандыру шарттары топтары бойынша таза міндеттемелердің шоғырлануы көрсетілген.

мың теңге	Сақтандыру	Қайта сақтандыру	Міндеттемелердің таза сомасы
2024			
КАСКО	10,804,962	(10,665,946)	139,016
КҚИ АҚЖ сақтандыру	856,578	—	856,578
Міндетті сақтандыру, өзге	467,703	—	467,703
Мүлікті залалдан сақтандыру және өзге	617,910	—	617,910
Өзге көлікті, жүкті және нысандарды сақтандыру	441,193	—	441,193
АҚЖ, КЖ сақтандыру және өзге	1,977,544	—	1,977,544
Қайта сақтандыру, өзге	—	(712,008)	(712,008)
	15,165,890	(11,377,954)	3,787,936
2023			
КАСКО	14,779,596	(13,677,805)	1,101,791
КҚИ АҚЖ сақтандыру	661,572	—	661,572
Міндетті сақтандыру, өзге	434,343	—	434,343
Мүлікті залалдан сақтандыру және өзге	2,022,300	—	2,022,300
Өзге көлікті, жүкті және нысандарды сақтандыру	130,284	—	130,284
АҚЖ, КЖ сақтандыру және өзге	2,265,256	—	2,265,256
Қайта сақтандыру, өзге	—	(1,490,104)	(1,490,104)
	20,293,351	(15,167,909)	5,125,442

Сақтандыру тәуекеліне сезімталдық

Төмендегі кестеде есептік күнге мүмкін болатын өзгермелі андеррайтинг тәуекелінде өзгерістер болған жағдайда жеке капиталдың өсетіндігі (азаятындығы) болжанған. Бұл талдау тәуекелді қайта сақтандыру арқылы төмендетуге дейінгі және кейінгі сезімталдықты көрсетеді және басқа барлық айнымалылардың тұрақты болып қалатынын болжайды.

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

мың теңге	Туындаған шығындар бойынша жауапкершіліктің өзгеруі	Қайта сақтандыруды есепке алмағанда капиталға тигізетін әсері	Капиталға қайта сақтандыруды ескеріп отырып тигізетін әсері	Қайта сақтандыруды есепке алмағанда капиталға тигізетін әсері	Капиталға қайта сақтандыруды ескеріп отырып тигізетін әсері
КАСКО	+5%	(31,488)	(17,981)	(50,530)	(18,716)
КҚИ АҚЖ сақтандыру	+5%	(14,540)	(14,540)	(13,301)	(13,301)
Міндетті сақтандыру, өзге	+5%	(1,428)	(1,428)	(1,458)	(1,458)
Мүлікті залалдан сақтандыру және өзге	+5%	(16,120)	(16,120)	(20,206)	(20,206)
Өзге көлікті, жүкті және нысандарды сақтандыру	+5%	(1,883)	(1,883)	(1,798)	(1,798)
АҚЖ, КЖ сақтандыру және өзге	+5%	(59,337)	(48,845)	(60,953)	(47,518)
КАСКО	-5%	31,488	17,981	50,530	18,716
КҚИ АҚЖ сақтандыру	-5%	14,540	14,540	13,301	13,301
Міндетті сақтандыру, өзге	-5%	1,428	1,428	1,458	1,458
Мүлікті залалдан сақтандыру және өзге	-5%	16,120	16,120	20,206	20,206
Өзге көлікті, жүкті және нысандарды сақтандыру	-5%	1,883	1,883	1,798	1,798
АҚЖ, КЖ сақтандыру және өзге	-5%	59,337	48,845	60,953	47,518

Шығындардың даму үрдісі кестелері

Төмендегі кестеде әрбір есепті күн үшін оқиға жылдары бойынша мәлімделген және әлі мәлімделмеген, бірақ болған талаптарды қоса алғанда, жиынтық (гросс) зияндар бағалауларының уақыт бойынша өзгеруі көрсетілген.

ХҚЕС 17 талаптарына сәйкес Компания сақтандыру оқиғалары бойынша қорды жасау кезінде тәуекелді түзетуге әсер ететін күтілген жағдайдан аса қолайсыз болатын келешектегі оқиғалардың ықтималдылығы мен көлемін ескереді. Жалпы айтқанда, талап өңдеудің ерте кезеңінде талаптарды реттеудің соңғы құнымен байланысты белгісіздік өте жоғары болады. Талаптың дамуына қарай талаптардың соңғы құны біршама белгілі болады.

мың теңге	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Жиыны
Шығындар сомасын бағалау							
Жыл соңына	1,926,369	374,241	1,058,891	307,501	1,082,156	1,560,486	1,560,486
1 жылдан кейін	4,672,112	701,540	1,381,425	488,474	534,267		534,267
2 жылдан кейін	4,532,131	2,478,191	1,392,379	489,160			489,160
3 жылдан кейін	3,539,514	2,443,975	1,401,569				1,401,569
4 жылдан кейін	3,827,773	2,704,053					2,704,053
5 жылдан кейін	2,834,056						2,834,056
2024 жылғы 31 желтоқсандағы шығын сомасының бағасы							
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жалпы төлемдер	2,834,056	2,704,053	1,401,569	489,160	534,267	1,560,486	9,523,591
	(914,601)	(2,344,240)	(878,936)	(448,008)	(428,054)	(1,554,948)	(6,568,787)
Қаржылық емес тәуекелге дисконттау және тәуекелге түзету әсері							165,094
Қаржылық жағдай туралы есепке енгізілген пайда болған залалдар бойынша міндеттемелер							3,119,898

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(в) Несиелік тәуекел

Компания өз инвестициялық қызметінде және полистерді ұстаушылар немесе басқа үшінші тараптар атынан делдал ретінде өз қызметінде несиелік тәуекелге душар болады.

Компания қабылданған несиелік тәуекел деңгейлерін бір контрагентке немесе контрагенттер тобына, географиялық және салалық сегменттерге тәуелді болу шектерін тағайындау арқылы құрылымдайды. Санаттар және мекендер бойынша несиелік тәуекел деңгейлерінің шектері жыл сайын бекітіледі.

Компания контрагенттер, географиялық мекендер мен салалар, сондай-ақ, эмитенттер, несиелік рейтинг ауқымы мен нарықтық өтімділік бойынша тәуекелдердің шоғырлануын шектеп отырады. Қайта сақтандырушылар мен делдалдар сыртқы кредиттік рейтингтер және ішкі шолулар негізінде бағаланады. Қарыздық бағалы қағаздарға қатысты Компания тек жоғары сапалы корпоративтік және мемлекеттік қарыздық міндеттемелерге инвестициялау саясатын ұстанады және Standard & Poor's (бұдан әрі – «S&P») рейтингтік агенттігінің рейтингтері бойынша «BBB» деңгейінен төмен спекулятивті активтерге инвестиция салмайды.

Сыртқы несиелік рейтинг болмаған жағдайда Компания қолжетімді сыртқы және ішкі дереккөздердің негізіндегі дефолт тәуекелі дәрежесіне байланысты тәуекелдердің категориясын жасайды. Тәуекелдер деңгейін тағайындауға тәуекелдерді басқару бөлімі жауапты болып табылады. Тәуекел деңгейлері тұрақты түрде деңгей бойынша қарастырылып тұрады. Атап айтқанда, қайта сақтандырушылардың потенциалды дефолт салдары қадағаланады және тиісті түрде басқарылады. Төменде ішкі тәуекел деңгейлері мен S&P рейтингтік агенттігінің рейтингі ара-қатынасының балама картасы келтірілген.

Санат	Сыртқы рейтинг
Төмен тәуекел	AAA+ тен BBB- ке
Орташа тәуекел	BB+ тен BB- қа
Сапасыз	B+ тен CCC- қа
Күмәнді	CC дан C ге
Шығынды	D

Компания төмендегі процестерді қамтитын күтілетін несиелік шығындарды бағалау процестерін дайындайды және жүргізеді:

- қолданыстағы модельдерді алғашқы тұжырымдау, тұрақты тексеру және бэк-тестілеу;
- несиелік тәуекелдің едәуір ұлғаюын анықтау және қадағалау;
- болжамдық ақпаратты қосу.

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына несиелік тәуекелге ықпалды қаржы активтері төмендегідей болған: мың теңге

	Еск.	2024	2023
Ақша қаражаттары (кассадағы ақша қаражатын шегергенде)	9	179,083	164,938
Банк салымдары	10	5,294,012	4,330,429
Кері репо шарттары бойынша берілген несие	11	301,000	31,029
Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	12	317,044	329,872
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	13	53,712,027	48,815,913
Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері	14	18,597,885	22,076,420
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	17	11,377,954	15,167,909
Өзге активтер	16	1,887,467	1,959,723
		91,666,472	92,876,233

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Төмендегі кестеде Standard & Poor's рейтингін (немесе S&P рейтингі болмаған жағдайда, эквивалентті рейтинг негізінде) қолдана отырып, жоғарыда аталған қаржы активтерін талдау көрсетілген.

мың теңге	AAA+ тен AAA- ке	AA+ тен AA- ке	A+ тен A- ке	BBB+ тен BBB- ке	BB+ тен BB- ке	B+ тен B- ке	Рейтингсіз	Жиыны
2024								
Ақша қаражаттары (кассадағы ақша қаражатын шегергенде)	-	-	-	758	50	178,275	-	179,083
Банк салымдары	-	-	-	-	3,585,575	1,741,885	-	5,327,460
Кері репо шарттары бойынша берілген несие	-	-	-	301,000	-	-	-	301,000
Табыстар мен шығыстар арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	-	-	306,241	-	-	10,803	317,044
Өзге жиынтық табыс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	6,688,840	5,328,189	4,539,927	34,309,906	505,450	1,038,028	1,301,687	53,712,027
Амортизацияланған құн бойынша есептелетін қаржы активтері	-	1,838,988	-	16,254,759	505,450	-	-	18,599,197
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	-	-	-	-	-	11,377,954	11,377,954
Өзге активтер	-	-	-	-	-	-	1,887,467	1,887,467
	6,688,840	7,167,177	4,539,927	51,172,664	4,596,525	2,958,188	14,577,911	91,701,232
	-	(130)	-	(1,146)	(9,438)	(24,046)	-	(34,760)
6,688,840	7,167,047	4,539,927	51,171,518	4,587,087	2,934,142	14,577,911	91,666,472	
2023								
Ақша қаражаттары (Кассадағы ақша қаражатын шегергенде)	-	-	-	-	310	164,624	4	164,938
Банк салымдары	-	-	-	-	1,706,288	2,702,896	-	4,409,184
Кері репо шарттары бойынша берілген несие	-	-	-	31,029	-	-	-	31,029
Табыстар мен шығыстар арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	-	-	-	319,069	-	10,803	329,872
Өзге жиынтық табыс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	5,005,551	4,864,056	5,019,413	27,717,899	2,806,617	1,280,261	2,122,116	48,815,913
Амортизацияланған құн бойынша есептелетін қаржы активтері	682,230	1,579,224	686,212	18,630,023	505,456	-	-	22,083,145
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	-	-	-	-	-	-	15,167,909	15,167,909
Өзге активтер	-	-	-	-	-	-	1,959,723	1,959,723
	5,687,781	6,443,280	5,705,625	46,378,951	5,337,740	4,147,781	19,260,555	92,961,713
	-	(18)	(4)	(5,970)	(8,411)	(71,077)	-	(85,480)
5,687,781	6,443,262	5,705,621	46,372,981	5,329,329	4,076,704	19,260,555	92,876,233	
Күтілетін несиелік шығындар бойынша резерв								

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(г) Өтемпаздық тәуекелі

Өтемпаздық тәуекелі дегеніміз – қаржылық құралдармен байланысты міндеттемелер бойынша барлық талаптарды қанағаттандыру үшін қажет қаражаттарды тартуда кәсіпорын қиыншылықтарға тап болу тәуекелі. Өтемпаздық тәуекелі активтерді олардың әділ құны бойынша тез жүзеге асыру қабілеттілігінің болмауынан; немесе контрагенттің өзінің келісім міндеттемелерін өтеу қабілеттілігінің болмауынан; немесе сақтандыру міндеттемелері бойынша төлем мерзімдері күткеннен ерте болуынан; немесе күтілгендей ақша ағымдарын дамыта алмаудан пайда болуы мүмкін.

Компания алдында тұрған негізгі өтемпаздық тәуекелі – сақтандыру келісімдері мен инвестициялық келісімдер бойынша пайда болатын, оның қол жетімді ақша қаражаттары бойынша күнделікті талаптарды білдіреді.

Компания өтемпаздық тәуекелін – Компания үшін не өтемпаздық тәуекелі болып табылатынын анықтайтын; төлем туралы жедел талаптарды қанағаттандыру үшін қаражаттардың ең аз мөлшерін анықтайтын; күтпеген шығындарды қаржыландыру жоспарларын құратын; қаржыландыру мен жоспарды іске қосатын оқиғалар көздерін анықтайтын; қаржыландыру көздерінің шоғырлануын; өтемпаздық тәуекеліне тап болу туралы және ақаулықтар туралы қадағалау органдарына есеп беретін; өтемпаздық тәуекелі бойынша саясаттың жүргізілуін қадағалайтын және өтемпаздық тәуекелін басқару бойынша саясатты сәйкестікке және қоршаған жағдайлардағы өзгерістерге сәйкестігін қарастыратын Компанияның өтемпаздық тәуекелін басқару бойынша саясаты арқылы басқарады.

Қаржы активтері мен байланысты міндеттемелер өтімділігін талдау

Төмендегі кестеде есеп күні мен өтеудің келісімді күн аралығына негізделген тиісті топта өтеу мерзімі бойынша жалпы негізде өтелетін Компанияның қаржы міндеттемелеріне талдау жасалған. Бағалы қағаздарды өтеу мерзімі өткеннен кейін міндеттемелерді өтеуге қажетсіз түсімдер тұрақты мөлшерлеменен бағалы қағаздарға қайта салынады.

Алайда, негізінде келісімдерді жасау бойынша бизнес жүргізетін Компания қаржыландыру талаптарын абсолютті нақтылықпен болжай алмайды, өйткені сақтандыру келісімдеріне осы міндеттемелер реттелуге тиіс ықтимал резервтер мен кезеңдерді анықтау үшін ықтималдылық теориясы қолданылады. Осылайша, сақтандыру міндеттемелері бойынша өтеу сомалары мен мерзімдері басшылықтың статистикалық әдіске және алған тәжірибеге сүйенген бағалауына негізделеді.

мың теңге	Талап бойынша	1 жылдан кем	1 жылдан 3 жылға дейін	3 жылдан асат	Жиыны
2024					
Ақша қаражаттары	185,886	–	–	–	185,886
Банк салымдары	–	5,231,012	–	63,000	5,294,012
Кері репо шарттары бойынша берілген несие	–	301,000	–	–	301,000
Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	–	317,044	–	–	317,044
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	–	19,199,074	19,114,736	15,398,217	53,712,027
Амортизацияланған құн бойынша есептелетін қаржы активтері	–	10,685,987	6,653,053	1,258,845	18,597,885
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	243,684	2,810,942	4,610,124	3,713,204	11,377,954
Өзге активтер	1,879,254	8,213	–	–	1,887,467
Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	(2,167,734)	(3,924,648)	(3,245,486)	(6,255,419)	(15,593,287)
Өзге міндеттемелер	–	(128,010)	–	–	(128,010)
	141,090	34,500,614	27,132,427	14,177,847	75,951,978

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

мың теңге	Талап бойынша	1 жылдан кем	1 жылдан 3 жылға дейін	3 жылдан асат	Жиыны
2023					
Ақша қаражаттары	174,603	—	—	—	174,603
Банк салымдары	—	3,520,434	—	809,995	4,330,429
Кері репо шарттары бойынша берілген несие	—	31,029	—	—	31,029
Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	—	329,872	—	—	329,872
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	—	11,601,763	23,958,760	13,255,390	48,815,913
Амортизацияланған құн бойынша есептелетін қаржы активтері	—	14,080,837	7,496,402	499,181	22,076,420
Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер	335,874	5,305,889	4,962,010	4,564,136	15,167,909
Өзге активтер	1,959,598	125	—	—	1,959,723
Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	(2,444,944)	(8,663,606)	(7,049,870)	(6,334,744)	(24,493,164)
Өзге міндеттемелер	—	(106,795)	—	—	(106,795)
	25,131	26,099,548	29,367,302	12,793,958	68,285,939

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер дисконтталмаған жалпы сома негізінде көрсетіледі.

(ғ) Инвестициялық тәуекел

Өзінің инвестициялық саясатында Компания бірқатар принциптерді ұстанады: ол сәйкесінше пайда көруді күтіп отырған инвестицияларды жүзеге асырады және ол осылардың ең жоғары қамтамасыз ету деңгейін ұсынатынын кепілдейді. Ылғи өтемпіздің көп мөлшерінің болуы және инвестициялар түріне қатысты мақсаттық диверсификацияның болғаны маңызды. Осы салада қазақстандық сақтандыру компанияларының жұмысы қатаң қадағаланып отыр, және оларға құнды қағаздар нарығының кәсіби қатысушысы ретінде жұмыс істеуге рұқсат етілмейді. Сондықтан Компания өз инвестициялық жұмысын, Компанияның тапсырысы бойынша осындай операцияларды жасайтын брокерлер арқылы жүзеге асырады

(д) Нарықтық тәуекел

Барлық қаржы құралдары және позициялар нарықтық тәуекелге ұшырайды, ол нарықтық жағдайдың келешектегі өзгерістері құрал құнының өсуіне немесе азаюына әсер беруін білдіреді. Әділ құн бойынша көрсетілетін қаржылық құралдар әділ құн бойынша танылады, және нарықтық жағдайлардың барлық өзгерістері әділ құн өзгерісінен түсетін кіріске кірістер мен шығыстар немесе өзге жиынтық табыс есебінде көрсетілуіне қарамастан тікелей әсер етеді. Бұл құралдар әділ құн бойынша, кейінірек ағымдағы нарық бағаларымен танылады. Қаржы активтерінің құнсыздануы Компанияның есеп саясатына сәйкес танылады (24(к)-ескертуді қараңыз).

Компания нарық жағдайы өзгерген кезде қаржы құралдарын пайдалануын басқарып отырады. Нарықтық тәуекелге деген бейімділік ресми түрде жоғарғы басшылық бекіткен тәуекел мен концепция бойынша шектеулерге сәйкес құралдарды сатып алу немесе сату арқылы, немесе өзара есепке алу арқылы басқарылады.

(е) Пайыздық мөлшерлеме тәуекелі

Компанияның 2,311,558 мың теңге (2023 жылы: 1,926,701 мың теңге) көлеміндегі нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне ұшырайтын қаржылық активтері бар. Мөлшерлемелердің өзгерістері кірістілікке әсер етіп, болашақ ақша ағындарының қозғалысына ықпал етеді.

Сезгіштікті талдау

Пайыздық мөлшерлеменің 1% өсуі (немесе төмендеуі) салықтан кейінгі кірістің 18,493 мың теңгеге (2023 жылы: 15,414 мың теңгеге) өсуіне (немесе азаюына) әкелер еді. Бұл талдау барлық басқа айнымалылар өзгермеген жағдайда жасалған.

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(ж) Валюталық тәуекел

Компания АҚШ долларымен операцияларды жүзеге асыру кезінде валюталық тәуекелге ұшырайды.

Компанияның валюталық тәуекелге ұшырауы төмендегідей болды:

мың теңге	АҚШ доллары	Евро	Фунт стерлинг	Ресей рублі	Австралия доллары
2024					
Ақша қаражаттары	–	159,377	–	7,084	–
Банк салымдары	3,257,783	–	–	–	–
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	30,307,826	177,347	1,093,288	–	–
Амортизацияланған құн бойынша есептелетін қаржылық активтер	6,390,174	–	533,618	–	–
Өзге активтер	1,663,172	9,349	67,893	490	10,939
Өзге міндеттемелер	(269)	–	–	(1)	–
	41,618,686	346,073	1,694,799	7,573	10,939
2023					
Ақша қаражаттары	–	146,405	–	–	–
Банк салымдары	2,479,624	–	–	–	–
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	26,540,790	153,786	232,288	–	1,703,302
Амортизацияланған құн бойынша есептелетін қаржылық активтер	8,875,739	–	–	–	–
Өзге активтер	1,485,316	5,726	391,291	178	76,914
	39,381,469	305,917	623,579	178	1,780,216

Сезгіштікті талдау

31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңгенің келесі валюталарға қатысты бағамының 10%-ға әлсіреуі салықтан кейінгі кірістің төменде көрсетілген сомаға өсуіне (немесе азаюына) әкелер еді. Бұл талдау барлық басқа айнымалылар өзгермеген деп есептейді.

мың теңге	2024	2023
АҚШ доллары	3,329,495	3,150,518
Евро	27,686	24,473
Фунт стерлинг	135,584	49,886
Ресей рублі	606	14
Австралия доллары	875	142,417

31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңгенің жоғарыда аталған валюталарға қатысты бағамының 10%-ға нығаюы барлық басқа айнымалылар өзгермеген жағдайда қарама-қарсы өсерге ие болар еді.

(з) Баға тәуекелі

Баға тәуекелі – бұл, жекелеген бағалы қағаздарға немесе олардың эмитентіне немесе нарықтағы барлық бағалы қағаздарға төн факторлардың өзгеруінен болғанына қарамастан, нарық бағаларының өзгеру нәтижесінде қаржы құралы құнының өзгеру тәуекелі. Компания нарықтағы жалпы немесе арнайы өзгерістердің оның қаржы активтеріне ықпал етуіне байланысты баға тәуекеліне ұшырауы мүмкін.

31 желтоқсандағы қаржылық активтердің бағасының 1%-ға өсуі (немесе төмендеуі) салықтан кейінгі кірістің төменде көрсетілген сомаға өсуіне (немесе азаюына) әкеледі. Бұл талдау барлық басқа айнымалылар өзгермейтін есепке негізделген.

21. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

мың теңге

Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері
 Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

2024	2023
2,536	2,639
429,696	390,527

(и) Капиталды басқару

Компания реттелетін сала болып табылатын сақтандыру секторына өз қызметін атқарады. Компания капитал бойынша барлық ережелерді және пруденциалдық нормаларды орындауы міндетті. Пруденциалдық ережелер төлемқабілеттіктің минималды шектерін есептеу әдісін және төлемқабілеттіктің нақты шегін (төлемқабілеттіктің нақты маржасы) бекітеді.

мың теңге

Реттеушілік капитал

Төлемқабілеттіктің минималды маржасы

Төлемқабілеттіктің нақты маржасы

Төлемқабілеттік маржасының жеткілікті нормативі

2024	2023
3,973,978	2,438,191
66,973,818	57,597,846
16.85	23.62

22. Шартты және ықтимал міндеттемелер

(а) Қазақстандағы салық салу бойынша шартты міндеттемелер

Салық заңнамасын түсіндірудегі белгісіздіктер

Компания оның салықтық міндеттемелерін анықтауға қатысты белгісіздіктердің өсеріне ұшырайды. Қазақстанның салық заңнамасы мен салық тәжірибесі үздіксіз өзгерулер жағдайында, сондықтан олар ретроспективті қолданылуы мүмкін өзгерістерге және әр түрлі түсіндірулерге ұшырайды.

Басшылықтың Компанияның мәмілемелері мен қызметіне аясында заңнаманы түсінуі салық органдарының түсінуімен сәйкес келмеуі мүмкін. Нәтижесінде, мәмілелер мен операцияларға тиісті салық органдары наразы болып, сәйкесінше, өз кезегінде Компаниядан қосымша салық, өсімақы және айыппұлды талап етуіне әкеп соқтыруы ықтимал, соның салдарынан Компанияның қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі теріс өсер беруі мүмкін.

Қосымша салық салу кезеңі

Қазақстандағы салық органдары салық төлеуші немесе салық кезеңіне байланысты тиісті салық кезеңі өткеннен кейін үш немесе бес жыл ішінде қосымша салық салуға құқылы. Салық заңнамасы бекіткен кейбір жағдайларда бұл мерзім үш жылға созылуы мүмкін.

Ықтимал қосымша салық міндеттемелері

Басшылық Компания Қазақстанда әрекет ететін салық заңнамасының талаптарын, сондай-ақ, өз қызметіне өсер ететін жасалған келісімдердің салық шарттарын орындайтынына және қосымша салық міндеттемелерінің туындамайтынына сенімді. Алайда, жоғарыда аталған себептерге байланысты тиісті салық органдары келісім ережелері мен салық заңнамасының талаптарын басқаша түсіндіруі мүмкін.

Нәтижесінде, қосымша салық міндеттемелері туындауы ықтимал. Бірақ, жоғарыда аталған кез келген потенциалды қосымша салық міндеттемелерін есептеу кезіндегі айтылған белгісіздіктер себебінен басшылық, егер осындай міндеттемелер орын алса, салық міндеттемелерінің, сондай-ақ, Компания төлеуге жауапты өсімақы мен айыппұлдың қаржылық өсерін бағалау орынсыз болып табылады.

(ә) Сот арыздары

Әдеттегі қызмет барысында Компанияға қарсы соттық қуынымдар орын алуы мүмкін. Басшылық осындай әрекеттер мен талаптардан туындайтын түпкілікті жауапкершілік, егер болса, Компанияның қаржылық жағдайына және нәтижелеріне өсер ететін жағымсыз салдарға әкеп соқтырмайды деп санайды. 2024 жылдың 31 желтоқсанына Компания қандай да бір елеулі сот ісін жүргізуге қатысқан жоқ.

23. Байланысты тараптармен жасалатын операциялар

Байланысты тараптар мыналарды қамтиды:

- Негізгі басшылар;
- Жалпы бақылаудағы компаниялар

23. Байланысты тараптармен жасалатын операциялар, жалғасы

(а) Басшылық сыйақысы

Негізгі басшылар алған сыйақылар өкімшілік шығыстардың бір бөлігі ретінде жалақы шығындарына кіреді және 158,492 мың теңгені құрайды (2023: 86,165 мың теңге) (7-ескертуді қараңыз).

(ә) Байланысты тараптармен операциялар

мың теңге

Ақша қаражаттары

Банк салымдары

Өзге активтер

Өзге міндеттемелер

Сақтандыру сыйақысы

Сақтандыру төлемдері

Сақтандыру сомасы

Банктік депозиттер бойынша пайыздық кіріс

	2024	2023
Ақша қаражаттары	178,274	162,785
Банк салымдары	1,717,840	2,702,082
Өзге активтер	267,948	685,154
Өзге міндеттемелер	(4,795)	(4,252)
Сақтандыру сыйақысы	92,853	929,024
Сақтандыру төлемдері	57,403	9,752
Сақтандыру сомасы	43,717,117	152,499,596
Банктік депозиттер бойынша пайыздық кіріс	278,216	183,294

2024 жылғы 31 желтоқсанда байланысты тараптардың банктік депозиттерінің құнсыздануына арналған резерв 24,046 мың теңге болды (2023 жылы: 71,077 мың теңге). Байланысты тараптардың банктік депозиттерінің құнсыздану шығындарын қалпына келтіру 47,031 мың теңгені құрады (2023 жылы: құнсыздану шығындары 30,523 мың теңге).

(б) Байланысты тараптармен жасалған операциялар шарттары

Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің бағалары мәміленің сипатына қарай тұрақты негізде анықталады.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері

Қаржы есептілігін даярлау кезінде, Компания есептілік саясатының төменде берілген негізгі принциптерін біртіндеп пайдаланған.

(а) Шетел валютасындағы операциялары

Шетел валютасындағы операциялар Компанияның функционалды валютасына, осы операциялардың жасалу күніне айырбас курстары бойынша қайта есептеледі. Есеп беру күніне шетел валютасымен берілген монетарлық активтер мен міндеттемелер, осы есеп беру күніндегі айырбас курсы бойынша функционалды валютаға қайта есептеледі. Шетел валютасында берілген және әділ құнмен бағаланатын монетарлы емес активтер мен міндеттемелер, әділ құнды анықтау күніндегі айырбас курсы бойынша функционалды валютаға қайта есептеледі, ал тарихи құны бойынша бағаланатындар мәліме күніне есептеледі. Қайта есептеу кезінде пайда болатын курстық айырмашылықтар, табыстар мен шығындар туралы есептілікте мойындалады.

Қаржы есептілігін дайындау барысында келесі курстық бағамдар қолданылды:

	2024		2023	
	Жыл соңында	Орташа	Жыл соңында	Орташа
АҚШ доллары	523.54	469.44	454.56	456.31
Евро	546.47	507.86	502.24	493.33
Фунт стерлинг	659.08	600.27	577.47	567.30
Ресей рублі	4.99	5.08	5.06	5.40
Австралия доллары	326.27	309.75	305.87	303.00

(ә) Сақтандыру келісімдері

Сақтандыру келісімдерінің классификациясы

Компания әдеттегі қызмет барысында сақтандыру келісімдерін жасайды, сол келісімдер бойынша өз сақтандырушылары тарапынан елеулі сақтандыру тәуекелін қабылдайды. Әдеттегідей, Компания сақтандыру оқиғасынан кейінгі төленетін төлемдерді сақтандыру оқиғасы орын алмаған кездегі төлемдермен салыстыра отырып, елеулі сақтандыру тәуекелін анықтайды. Сақтандыру келісімдері қаржы тәуекеліне де әкелуіне мүмкін.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Компания сондай-ақ өзінің негізгі қызметі барысында қайта сақтандыру шарттарын жасайды, бұл арқылы басқа ұйымдарға осы ұйымдармен жасалған бір немесе бірнеше сақтандыру шарттарынан туындайтын талаптарды өтейді.

Сақтандыру келісімдерін есептеу тәртібі

Сақтандыру келісімдерінен компоненттерді бөліп шығару

Сақтандыру келісімі, егер жекелеген келісімдер болса, басқа стандартты қолдану аясына жатқызылатын бір немесе бірнеше құраушыдан тұруы мүмкін. Кез келген жекелеген компоненттерді бөліп шығарғаннан кейін Компания сақтандыру келісімінің басқа компоненттеріне ХҚЕС 17 қолданады. Қазіргі кезде Компанияның өнімдерінде бөліп шығаруды талап ететін ешқандай жекелеген компоненттер жоқ.

Біріктіру деңгейі

Компания сақтандыру келісімдерінің қоржынын анықтайды. Қоржын ұқсас тәуекелге бейім келісімдерді қамтиды және бірге басқарылады.

Егер Компанияда барлық келісімдер жиынтығы бір топқа жатады деген шешімге келтіретін негізделген және куәландырылған ақпарат болса, Компания осы келісімдерде ауыртпалық бар екендігін анықтау үшін бір топқа жататын келісімдер жиынтығын бағалайды және осы келісімдер кейінірек ауыртпалыққа ие болуы ықтималдылығы жоқ екендігін анықтау үшін осы келісімдер жиынтығын бағалайды. Егер Компанияда барлық келісімдер жиынтығы бір топқа жатады деген шешімге келтіретін негізделген және куәландырылған ақпарат болмаса, Компания қай топқа жататындығын анықтау үшін әр келісімді жеке бағалайды.

Компания әр түрлі бағалар немесе сақтанушыға әр түрлі сипаттағы жеңілдіктерді беру мүмкіндігі заң немесе нормативті актілермен тікелей шектелген жағдайдағы әр топқа жатқызылатын келісімдерді бір топқа кіргізеді.

Қоржындар тану мен бағалау мақсатында шығару жылы және табыс бойынша жіктеледі. Сондықтан, әр шығару жылы шегінде келісімдер қоржыны үш топқа бөлінеді:

- Алғашқы тануда ауыртпалығы бар келісімдер тобы (егер бар болса);
- Алғашқы тануда кейінірек ауыртпалыққа ие болу мүмкіндігі жоқ келісімдер тобы (егер бар болса);
- Қоржындағы қалған келісімдер тобы (егер бар болса).

Келісімдер тобының тиімділігі актуарлы бағалау моделінің көмегімен бағаланады. Компанияның пайымдауынша, егер фактілер мен жағдайлар тікелей көрсетпесе, алғашқы тануда қоржындағы еш келісім ауыртпалыққа ие емес. Ауыртпалығы жоқ келісімдер үшін Компания алғашқы тануда қолданылатын фактілер мен жағдайлардың өзгеру ықтималдылығын бағалау арқылы келісімдердің кейінірек ауыртпалыққа ие болу мүмкіндігінің жоқ екендігін бағалайды. Компания келісімдер тобы ауыртпалыққа ие екендігін анықтау үшін барлық орынды фактілер мен жағдайларды қарастырады.

Компания қайта сақтандыру шарттарының портфелін жоғарыда көрсетілген қағидаларға сүйене отырып бөледі, бірақ ауыртпалықты келісімшарттарға сілтемелер бастапқы таныстыру кезінде таза кіріс бар келісімшарттарға қатысты болады. Кейбір сақталған қайта сақтандыру шарттары топтары үшін топ бір шарттан тұруы мүмкін.

Тану

Компания келесі бойынша ең алғашқысынан бастап, жасалатын сақтандыру келісімдер тобын таниды:

- келісімдер тобы бойынша сақтандыру өтелімі кезеңінің басталуы;
- тиісті келісімдер тобындағы полисті ұстаушының бірінші төлемін жасау мерзімі келетін күн;
- ауыртпалығы бар келісімдер тобына сәйкес – осы топ ауыртпалыққа ие болатын күн.

Компания сақталған қайта сақтандыру шарттары тобын келесі екі мерзімнің ең ерте басталу күнінен бастап таниды:

- сақталған қайта сақтандыру шарттары тобына жататын сақтандыру кезеңінің басталу күні;
- Компания ауыртпалықты тиісті қайта сақтандыру шарты осы сақталған қайта сақтандыру шарттары тобына кірсе және Компания оны сол күні немесе одан бұрын жасаған болса негізгі сақтандыру шарттары тобын таныған күні;

Компания жоғарыда келтірілген критериялардың біреуіне сәйкес келетін есеп кезеңінде топқа жаңа келісімдерді қосады.

Келісім шегі

Компания сақтандыру келісімдері тобының бағалауына топтағы әр келісімнің аясында барлық келешектегі ақша қаражатының ағынын қосады.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Ақша ағындары, егер Компания полис ұстаушысынан сақтандыру жарналарын төлеуді мәжбүр ете алатын немесе Компанияда полис ұстаушысына сақтандыру келісімі бойынша қызмет көрсету міндеті бар есеп кезеңіндегі елеулі құқықтар мен міндеттерден туындаса, сақтандыру келісімі аясында болады. Сақтандыру келісімі бойынша қызметтерді көрсетудің елеулі міндеттемесі төмендегі жағдайларда аяқталады:

- Компания нақты сақтанушының тәуекелдерін қайта бағалауға іс жүзінде мүмкіндігі болғанда, яғни осы тәуекелді анықтай алатын баға немесе сыйақы деңгейін тағайындағанда; немесе
- келесі екі критерия орындалса:
 - Компания келісімі бар келісімдер қоржынындағы тәуекелдерді іс жүзінде қайта бағалау мүмкіндігіне ие болса, яғни осы қоржын тәуекелін анықтай алатын баға немесе сыйақы деңгейін тағайындай алса.
 - тәуекелдерді қайта бағалау күніне дейін сыйақы бағаларын белгілеу қайта бағалау күнінен кейінгі кезеңге жататын тәуекелдерді есепке алмаса.

Сақтандыру келісімдері аясындағы күтілетін сыйақылар немесе талаптарға қатысты міндеттеме немесе актив танылмайды. Мұндай сомалар келешектегі сақтандыру келісімдеріне жатқызылады.

Егер ақша ағындары есепті кезең ішінде Компания қайта сақтандырушыға сомаларды төлеуге міндетті немесе қайта сақтандырушыдан қызметтер алуға құқығы бар маңызды құқықтар мен міндеттемелерден туындаса, олар қайта сақтандыру шартының шеңберінде деп есептеледі. Қайта сақтандырушыдан қызметтер алуға тиісті құқық аяқталады, егер қайта сақтандырушы:

- оған берілген тәуекелдерді қайта бағалау мүмкіндігіне ие болып, осы қайта бағаланған тәуекелді толықтай қамтитын табыстың бағасын немесе деңгейін анықтай алса;
- сақтандырудың қамтуын тоқтатуға материалдық құқығы бар болса.

Келісім шегі Компанияның елеулі құқықтары мен міндеттеріне қатысты жағдайлардың өзгеруін есепке алып әр есептік кезеңде қайта қаралады, сондықтан уақыт өткен сайын өзгеруі мүмкін.

Сыйақыны бөлу тәсіліне сай бағаланбайтын шарттар

Сақтандыру шарттары

Бастапқы бағалау

Бастапқы тану кезінде Компания сақтандыру шарттарының тобын төмендегі құрамда бағалайды:

- ақшаның уақытша құнын көрсету үшін түзетілген болашақ ақша ағындарын бағалауды және оларға қатысты қаржы тәуекелдерін қамтитын шарттарды орындаудан түсетін ақша ағындары және қаржылай емес тәуекелді түзету;
- шарт бойынша көрсетілетін қызметтер үшін маржа.

Басқа бағалаулардан жеке анықталатын сақтандыру шарттары тобы бойынша қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелдік түзету, қаржылай емес тәуекел нәтижесінде туындайтын ақша ағындарының мөлшері мен мерзіміне қатысты белгісіздікті қамту үшін қажетті өтемақыны білдіреді.

Шартпен көзделген сақтандыру шарттары тобы бойынша көрсетілетін қызметтерге арналған маржа Компания бұл шарттар бойынша қызметтерді жасаған кезде танылатын табысты білдіреді. Сақтандыру шарттары тобы алғаш рет танылған кезде, егер (а) шарттарды орындауға байланысты ақша ағындарының, (ә) осы күнгі туындаған кез келген ақша ағындарының және (б) топпен байланысты ақша ағындарына қатысты бұрын танылған кез келген активтер немесе міндеттемелерді тануды тоқтату нәтижесінде туындаған кез келген соманың жиынтық сомасы таза ақша ағыны болып табылса, онда бұл топ ауыртпалығы бар болып есептелмейді. Мұндай жағдайда, шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа таза ақша ағынына тең және оған қарама-қарсы сома ретінде бағаланады, бұл бастапқы тану кезінде табыс немесе шығынның туындауына әкелмейді.

Егер жиынтық сома таза ақшалай шығыс болып табылса, онда бұл топ ауыртпалықты болып саналады. Мұндай жағдайда таза ақшалай шығыс кірістер мен шығыстар құрамында залал ретінде танылады. Залал компоненті кейіннен ауыртпалықты шарттар бойынша залалды қайтару ретінде кірістер мен шығыстар құрамында көрсетілетін және сақтандыру кірістерінен алып тасталатын таза ақшалай шығыс сомасын көрсету үшін қалыптастырылады.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Кейінгі бағалау

Әр есепті күні сақтандыру шарттары тобының теңгерімдік құны қалған қамту бөлігін қамтитын міндеттеме мен туындаған залалдар бойынша міндеттемеден тұрады. Қалған қамту бөлігіндегі міндеттеме мыналарды қамтиды: (а) болашақ кезеңдерде шарттар бойынша көрсетілетін қызметтерге қатысты міндеттемелерді орындаудан түсетін ақша ағындары; (ә) осы күнгі шартпен көзделген қызметтерге арналған қалған маржа. Туындаған залалдар бойынша міндеттеме келесілерді қамтиды: міндеттемелерді орындауға байланысты, бірақ әлі төленбеген залалдар мен шығыстарға қатысты ақша ағындары, соның ішінде орын алған, бірақ әлі талап етілмеген залалдар.

Сақтандыру шарттары топтары бойынша міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындары есепті күнгі болашақ ақша ағындарының қазіргі бағалаулары, дисконттау үшін қолданылатын ағымдағы мөлшерлемелер және қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелге түзетудің ағымдағы бағалаулары негізінде бағаланады. Міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындарындағы өзгерістер келесі түрде танылады:

- болашақ қызметтерге қатысты өзгерістер шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаны түзету арқылы танылады немесе, егер топ ауыртпалықты болса, сақтандыру қызметінен алынатын кірістер немесе шығыстар ретінде танылады.
- ағымдағы немесе өткен қызметтерге қатысты өзгерістер сақтандыру қызметінен алынатын кірістер немесе шығыстар ретінде танылады.
- болашақ ақша ағындарына ықпал ететін ақша құнының уақыттық әсері, қаржылық тәуекел және оның өзгерістері сақтандыру шарттары бойынша қаржылық кірістер немесе шығыстар ретінде танылады.

Шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның әр есепті күндегі теңгерімдік құны жыл басындағы теңгерімдік құнның төмендегіні ескере отырып өзгертілуі арқылы танылады:

- есепті жыл ішінде топқа енгізілген барлық жаңа шарттар бойынша шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа;
- алғашқы тануда анықталған кез-келген базалық көрсеткіштер бойынша табыстылыққа қатысты өзгермейтін номиналды ақша ағындарының дисконттау мөлшерлемесі арқылы бағаланатын есепті жыл ішінде шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның теңгерімдік құнына есептелген пайыздар;
- болашақ қызметтерге қатысты міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындарындағы өзгерістер, келесі жағдайларды қоспағанда:
 - егер шарттарды орындауға байланысты ақша ағындарының кез келген ұлғаюы шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның теңгерімдік құнынан асып кетсе;
 - егер шарттарды орындауға байланысты ақша ағындарының кез келген азаюы бұрын кірістер мен шығыстар құрамында танылған залалдарды қалпына келтіретін залал компонентіне жатқызылса, бұл артық сома кірістер мен шығыстар құрамында залал ретінде танылады және залал компонентін қалыптастырады.
- шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаға шетел валютасы бағамының айырмаларының әсері;
- есепті жылы көрсетілген қызметтерге байланысты сақтандыру кірісі ретінде танылған сомалар.

Болашақ қызметтерге қатысты міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындарындағы өзгерістер мыналарды қамтиды:

- алғашқы тануда анықталған дисконттау мөлшерлемесі бойынша бағаланатын болашақтағы қызметтер мен тиісті ақша ағынына қатысы бар осы жылы алынған сыйақыға байланысты туындайтын тәжірибе негізіндегі түзетулер;
- ақшаның уақытша құны, қаржылық тәуекел және оның өзгеруі нәтижесінде туындайтын өзгерістерді санамағанда, алғашқы тануда анықталған дисконттау мөлшерлемесі арқылы бағаланатын қалған қамту бөлігіндегі міндеттемедегі болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалаудағы өзгерістер;
- болашақ қызметтерге қатысты қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелдік түзетудегі өзгерістер.

Қайта сақтандыру шарттары

Қайта сақтандыру шарттары тобына бағалау жүргізу үшін Компания тікелей қатысу белгілері жоқ сақтандыру шарттарына қолданылатын төмендегі өзгерістерді қамти отыра есептік саясаттарын қолданады.

Әр есепті күндегі қайта сақтандыру шарттары тобының теңгерімдік құны қалған қамту бөлігіндегі актив пен туындаған залалдар бойынша актив сомасынан тұрады. Қалған қамту бөлігіндегі актив мыналарды қамтиды: (а) болашақ кезеңдерде шарттар бойынша алынатын қызметтерге қатысты міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындары; (ә) осы күнгі шартпен көзделген қызметтерге арналған кез келген қалған маржа.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Компания болашақ ақша ағындарының келтірілген құнын бағалау кезінде негізгі сақтандыру шарттары бойынша болашақ ақша ағындарының келтірілген құнын бағалауға пайдаланылатын болжамдарға сәйкес келетін болжамдарды қолданады, бірақ қайта сақтандырушының міндеттемелерін орындамау тәуекеліне түзетулер енгізіледі. Қайта сақтандырушының міндеттемелерін орындамау тәуекелінің әсері әр есепті күнге бағаланады, ал бұл тәуекел деңгейіндегі өзгерістердің әсері кірістер мен шығыстар құрамында танылады.

Қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелдік түзетуге енгізілетін түзету Компания қайта сақтандырушыға беретін тәуекел сомасын білдіреді.

Қайта сақтандыру шарттары тобы бастапқыда танылған кезде шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа қайта сақтандыруды сатып алудан түскен таза құнды немесе таза табысты білдіреді. Ол мынадай жалпы соманың тең және қарама-қарсы шамасы ретінде бағаланады (а) шарттарды орындауға байланысты ақша ағындары; (ә) осы топқа қатысты ақша ағындарына байланысты бұрын танылған кез келген активтер мен міндеттемелерді тануды тоқтату нәтижесінде пайда болған сома; (б) осы күнгі кез келген ақша ағындары; және (в) осы күні танылған ауыртпалықты негізгі шарттар бойынша кірістер мен шығыстар құрамында танылған кез келген кіріс. Алайда, егер қайта сақтандыруды сатып алуға арналған қандай да бір таза шығыстар топты сатып алғанға дейін орын алған сақтандыру жағдайларына қатысты болса, Компания бұл шығыстарды дереу кірістер мен шығыстар құрамында шығыс ретінде таниды.

Шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның әр есепті күндегі теңгерімдік құны жыл басындағы баланстық құннан келесі түзетулерді ескере отырып анықталады:

- есепті жыл ішінде топқа енгізілген барлық жаңа шарттар бойынша шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа;
- есепті жыл ішінде шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның теңгерімдік құнына есептелген пайыздар, олар бастапқы тану кезінде айқындалған және кез келген базалық баптар бойынша кірістілікке байланысты өзгермейтін номиналды ақша ағындары үшін қолданылатын дисконттау мөлшерлемелері бойынша есептеледі;
- бастапқы танудан кейінгі жылы ауыртпалықты негізгі шарттар бойынша кірістер мен шығыстар құрамында танылған табыс;
- қайта сақтандыру шарттары тобы бойынша міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындарының өзгерістері болып табылмайтын «залалдарды өтеу» компонентін түзету;
- ауыртпалықты базалық шарттарды орындаудағы ақша ағындарының өзгерудің нәтижесі болған жағдайларды 4есепке алмағанда, алғашқы тану кезінде анықталған дисконттау мөлшерлемесі арқылы бағаланатын болашақ қызметтерге қатысты шарттарды орындауға қатысты ақша ағындарындағы өзгерістер, және бұл жағдайда олар кірістер мен шығыстар құрамында танылады және залалдарды өтеу компонентін қалыптастырады немесе түзетеді;
- шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаға шетел валютасы бағамдарының айырмашылықтарының әсері; және
- есепті жылы алынған қызметтерге байланысты кірістер мен шығыстар құрамында танылған сомалар.

Ауыртпалығы бар базалық сақтандыру шарттарын қайта сақтандыру

Компания қайта сақтандыру шартына жататын топтың шартпен көзделген қызметтерге арналған маржасын түзетеді, және нәтижесінде, егер қайта сақтандыру шарты ауыртпалықты негізгі шарттарды танумен бір мезгілде немесе одан бұрын жасалған болса, табысты таниды. Шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаны түзету базалық шартқа жататын шығын сомасы мен Компания қайта сақтандыру шарттары бойынша өтеп алғысы келетін базалық шарттар бойынша талаптар үлесінің көбейтіндісі ретінде айқындалады.

Егер қайта сақтандыру шарты ауыртпалықты шарттар тобына енгізілген сақтандыру шарттарының тек бір бөлігін ғана қамтыса, онда Компания қайта сақтандыру шартымен қамтылатын базалық шарттарға қатысты ауыртпалықты шарттар тобы бойынша танылатын залалдардың үлесін айқындау үшін жүйелі және орынды әдісті қолданады.

Залалдарды өтеу компоненті қайта сақтандыру шарттары тобы үшін шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның түзетуін көрсету мақсатында жасалады немесе түзетіледі. Бұл түзету кейінірек қайта сақтандыру шарттары бойынша залалдарды өтеуді түзету ретінде кірістер мен шығыстар құрамында танылады және төленген қайта сақтандыру сыйлықақыларын бөлу құрамынан алып тасталады.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Сыйақыларды тарату негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын келісімдер

Сақтандырудың кейбір сыныптарына қатысты Компания бастапқы кезеңде келесі критерийлер орындалса шарттар топтарын бағалауды оңайлату мақсатында сыйлықақыны бөлуге негізделген тәсілді қолданады:

- Сақтандыру шарттары: Топтағы әрбір шарттың қолданылу мерзімі бір жыл немесе одан аз.
- Қайта сақтандыру шарттары: Топтағы әрбір шарттың қамту мерзімі бір жыл немесе одан аз.

Сақтандыру шарттары

Әр шарттар тобын алғашқы тануда өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелердің теңгерімдік құны, осы күнге топқа бөлінген сақтандыру қызметін сатып алған кез келген ақша ағындарын шегере отырып, алғашқы тануда алынған сыйақылар бойынша бағаланады, және топқа қатысты ақша ағындары бойынша бұрын танылған кез келген актив немесе міндеттемені тануды тоқтату нәтижесінде туындаған кез келген сомаға түзетіледі.

Кейінірек өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттеменің теңгерімдік құны алынған сыйлықақы сомасына және шығын ретінде танылған сақтандыру алымдары бойынша ақша ағындары амортизациясына көбейеді, және көрсетілген қызметтер үшін сақтандыру бойынша табыс ретінде танылған және алғашқы танудан кейін таратылған сақтандыру активтерін сатып алу бойынша кез келген қосымша ақша ағындарына азаяды. Әр келісімдер тобын алғашқы тануда Компания қызметтің әр бөлшегін беру мен тиісті сыйлықақыны төлеу күні арасы бір жылдан аз болуын күтеді.

Егер өтелім кезеңінің кез келген сәтінде фактілер мен жағдайлар келісімдер тобы ауырпалыққа ие болатынын анықтаса, Компания шығынды табыс пен шығыс құрамында таниды және өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемені қалған өтелімге қатысты келісімдерді орындау бойынша ақша ағындарын сол сәттегі бағалау өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттеменің теңгерімдік құнынан асатын мөлшерде ұлғайтады. Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер де дисконтталса, мәмілелерді орындаудан болған ақша ағындары (ағымдағы бағамдар бойынша) дисконтталады.

Компания туындаған шығындарға қатысты келісімдерді орындау бойынша ақша ағындары сомасына сақтандыру келісімдері тобы бойынша туындаған шығындарға жауапкершілікті мойындайды. Келешектегі ақша ағындары, олар бір жыл ішінде немесе талаптардың туындау күніне бастап төленетінін күтетін жағдайларды санамағанда, (ағымдағы бағам бойынша) дисконтталады.

Қайта сақтандыру шарттары

Компания қайта сақтандыру шарттары тобына баға беру үшін, қажет болған жағдайда, сақтандыру шарттарының сипаттамаларынан ерекшеленетін белгілерді ескере отырып бейімделген, бірдей есеп саясаттарын қолданады.

Егер сыйлықақыны бөлуге негізделген тәсілге сәйкес бағаланатын қайта сақтандыру шарттары тобы үшін залалдарды өтеу компоненті құрылса, онда Компания шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаны түзетудің орнына, қалған қамту бөлігінің активінің теңгерімдік құнын түзетеді.

Тануды тоқтату және келісімді өзгерту

Компания келісімде көрсетілген міндеттемелердің әрекет мерзімі өткен кезде, олар орындалғанда немесе жойылғанда кезде келісімді тануды тоқтатады.

Компания, сонымен қатар, егер келісімде жаңа шарттар әрдайым болған тәрізді оның шарттары өзгеріп, өзгерген шарттарға негізделген жаңа келісім танылған жағдайда, келісімді тануды тоқтатады. Егер келісімді өзгерту тануды тоқтатуға әкелмесе, Компания келісімдерді орындау бойынша ақша ағындарын бағалаудағы өзгерістер ретінде модификацияланған ақша ағындарындағы өзгерістерді қарастырады.

Сыйлықақыны бөлу тәсіліне сәйкес бағаланбайтын шарттар тобы құрамынан шартты танудан шығару тәртібі:

- топ бойынша бөлінген міндеттемелерді орындаудан түсетін ақша ағындары танылуы тоқтатылған құқықтар мен міндеттемелерге қатысты ағындарды алып тастау мақсатында түзетіледі;
- егер бұл өзгерістер залал компонентіне қатысты болмаса, топтың шартпен көзделген қызметтерге арналған маржасы міндеттемелерді орындаудан түсетін ақша ағындарының өзгерістерін ескере отырып түзетіледі;
- Қалған күтілетін қызметтерді қамтитын бірліктердің саны танылуы тоқтатылған қамту бірліктерін ескере отырып түзетіледі.

Егер шарт үшінші тарапқа берілгеніне байланысты тоқтатылса, шарттар тобы ауыртпалық болған жағдайларды санамағанда, шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа да үшінші тарап алатын сыйақы сомасына түзетіледі.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Егер шартты тану оның шарттарының өзгеруіне байланысты тоқтатылса, шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа да Компания шарттың өзгерген шарттарымен жаңа шарт жасасқан жағдайда, өзгерту үшін есептелген кез келген қосымша сыйақыны шегере отырып, сыйақы сомасына түзетіледі. Жаңа танылған шарт мынадай болжамға сүйене отырып бағаланады: шарт өзгертілген күні Компания модификация үшін есептелген қосымша сыйақыны шегеріп, өзі алатын сыйақыны алған деп есептеледі.

Ұсыну

Активтер және міндеттемелер болып табылатын сақтандыру шарттарының портфельдері, сондай-ақ активтер және міндеттемелер болып табылатын қайта сақтандыру шарттарының портфельдері қаржылық жағдай туралы есепте жеке көрсетіледі. Тиісті шарттар тобы танылғанға дейін пайда болған ақша ағындарына байланысты танылған кез келген активтер немесе міндеттемелер (сақтандыру шарттарын сатып алуға байланысты ақша ағындарына арналған кез келген активтерді қоса алғанда) тиісті шарттар портфелінің төңкерімдік құнына қосылады.

Компания табыс мен шығыс туралы есепте және өзге жиынтық кіріс туралы есепте танылған сомаларды келесі түрде жіктейді: (а) сақтандыру кірістері мен сақтандыру қызметтері бойынша шығыстарды қамтитын сақтандыру қызметінің нәтижесі; (ә) сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қаржылық кірістер немесе шығыстар.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша кірістер мен шығыстар сақтандыру шарттары бойынша кірістер мен шығыстардан бөлек көрсетіледі. Қаржылық кірістер мен шығыстардан басқа, қайта сақтандыру шарттары бойынша кірістер мен шығыстар сақтандыру қызметінің нәтижесінде қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар ретінде нетто-негізде көрсетіледі.

Сақтандыру бойынша табыс және сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар кез келген инвестициялық компоненттерді есепке алмайды және төмендегідей танылады:

Сақтандыру кірістері (сыйақыны бөлу тәсілі бойынша бағаланбайтын шарттар)

Компания сақтандыру кірістерін өз міндеттемелерін орындауына қарай, яғни сақтандыру шарттары топтары бойынша қызметтер көрсетілген сайын танып отырады. Сыйақыны бөлу әдісі бойынша бағаланбайтын шарттар үшін әр жыл бойы көрсетілген қызметтерге қатысты сақтандыру кірістері Компания өтеме алуды күтетін қызметтерге қатысты қалған қамту бойынша міндеттемелердегі өзгерістердің жалпы сомасын білдіреді және келесі баптары қамтиды:

- Көрсетілген қамту бірліктерінің негізінде есептелетін шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның амортизациясы.
- Ағымдағы қызметтерге байланысты қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелдік түзетулердегі өзгерістер.
- Жыл ішінде пайда болған сақтандыру қызметтері бойынша төлемдер мен өзге де шығыстар, әдетте, жылдың басында күтілетін сомалар бойынша бағаланады. Бұған, сақтандыру активтерін сатып алуға қатысты ақша ағындарынан басқа ақша ағындарына қатысты активтердің танылуын тоқтату нәтижесінде пайда болған сомалар да кіреді. Бұл сомалар шарттар тобы алғаш танылған күні сақтандыру кірістері мен сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар ретінде танылады.

Сонымен қатар, Компания сақтандыру алымдарынан болатын ақша ағындарын уақытқа байланысты әр кезеңге өтеуге қатысты сыйақының бір бөлігін жүйелі түрде бөледі.

Шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның амортизациясы

Әр жылда сақтандыру кірісі болып танылатын сақтандыру шарттары тобы бойынша шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның амортизациясының сомасы топтағы қамту бірліктерін айқындау тәсілімен, осы жылы және болашақ жылдарда күтілетін әр қамту бірліктеріне тең түрде жыл соңында (кез келген бөлуге дейін) қалатын шартпен көзделген қызметтер бойынша маржаны бөлу тәсілімен анықталады. Қамту бірліктерінің саны – әр шарт бойынша табысталған жеңілдіктер саны мен күтілетін қамту кезеңін есепке алып анықталатын топтағы шарттар бойынша табысталатын қызметтер саны болып табылады. Қамту бірліктері әрбір есепті күнге қайта қаралады және жаңартылып отырады.

Күтілетін қамту кезеңі шарттарды тоқтату және бұзуға қатысты күтілімдерді, сондай-ақ күтілетін қамту кезеңіне әсер ететін дәрежеде сақтандыру оқиғаларының ықтималдылығын айқындайды.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Сақтандыру бойынша табыс (сыйлықақыны тарату негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын келісімдер)

Сыйлықақыны тарату негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын келісімдер үшін әр кезеңдегі сақтандыру бойынша табыс есептік кезеңдегі қызметтерді ұсыну үшін сыйлықақылардың күтілетін түсімдер сомасын білдіреді. Компания сыйлықақылардың күтілетін түсім сомасын кезең ішінде біркелкі таратады.

Шығындар компоненттері

Сыйлықақыны тарату негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланбайтын келісімдер үшін Компани сақтандыру келісімдерінің ауыртпалыққа ие тобы бойынша өтелімінің қалған бөлшегіне қатысты міндеттемелердің шығынды компонентін тағайындайды. Шығын компоненті ауыртпалыққа ие келісімдер бойынша шығындарды түзету ретінде кейінірек табыс пен шығыс құрамында көрсетілген келісімдерді орындау бойынша ақша ағындары сомасын анықтайды және туындаған жағдайда сақтандыру бойынша табыстан шығарылады. Міндеттемелерді орындау бойынша ақша ағындары туындаған жағдайда, олар, жүйелік негіздегі шығын компонентін санамағанда, шығын компоненті мен өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттеме арасында таратылады.

Жүйелік негіз ақша ағындарының келешектегі шегеруге келтірілген құнын жалпы бағалауға қатысты шығын компонентінің үлесі мен әр жыл басындағы қаржылай емес тәуекелдегі тәуекелдік түзету қосындысы арқылы анықталады (немесе келісімдер тобы сол жылы алғаш рет танылса).

Сақтандыру қызметтері бойынша шығындар

Сақтандыру келісімдері бойынша туындайтын сақтандыру қызметтерін көрсету шығындары, әдетте, туындау сәтінен бастап, табыс пен шығыс құрамында танылады. Олар инвестициялық құрамды өтеуді есептемейді және келесі баптарды қамтиды:

- Сақтандыру төлемдері мен сақтандыру қызметтері бойынша өзге шығындар.
- Аквизиялық шығындар бойынша ақша ағындарын амортизациялау: сыйлықақыларды тарату негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын келісімдер бойынша Компания келісімдер тобының әрекет ету кезеңінде сақтандыру активтерінен болған ақша ағындарын желілік есептеу әдісімен амортизациялайды.
- Ауыртпалығы бар сақтандыру келісімдері бойынша шығындар (шығындарды қалпына келтіру).
- Ақшаның уақытша құны, қаржы тәуекелі мен оның өзгеріс әсерінің нәтижесінде пайда болатын туындаған шығындар бойынша міндеттемелерді түзету.
- Сақтандыру алымдары бойынша ақша ағындарына арналған активтердің құнсыздануынан болған шығындар (шығындарды қалпына келтіру).

Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза табыс

Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар қайта сақтандырушылардан алынған соманы шегере отырып, қайта сақтандыру сыйақыларын бөлуді қамтиды.

Компания қайта сақтандыру шарттары бойынша топтар шеңберінде көрсетілген қызметтерді алу кезінде кірістер мен шығыстар құрамында төленген қайта сақтандыру сыйлықақыларын бөлуді таниды. Сыйақыларды бөлу тәсілі негізіне сәйкес бағаланатын шарттар үшін әр кезеңдегі алынған қызметтерге байланысты төленген қайта сақтандыру сыйақыларын бөлу - Компанияның сыйақыны төлейтін қызметтерге қатысты қалған қамту бөлігі үшін активтегі өзгерістердің жалпы сомасын білдіреді.

Сыйақыларды бөлу тәсіліне сәйкес бағаланатын шарттар үшін әрбір есептік кезең ішінде төленген қайта сақтандыру сыйақыларын бөлу - есептік кезеңде қызметтерді алу үшін күтілетін сыйақы төлемдерінің сомасын білдіреді.

Ауыртпалығы бар негізгі шарттарды қамтитын қайта сақтандыру шарттары тобы үшін Компания танылған шығындарды айқындау мақсатында қалған қамту бөлігіне арналған активтің шығынын өтеу компонентін белгілейді:

- осы шарттарды қамтитын қайта сақтандыру шарты осы шарттарды танумен қатар немесе одан бұрын жасалған жағдайда, ауыртпалығы бар негізгі шарттарды тану; және
- ауыртпалығы бар негізгі шарттар бойынша орындалатын ақша ағындарының өзгерістері нәтижесінде туындаған, болашақ қызметтерге қатысты қайта сақтандыру шарттары тобының орындалу ақша ағындарындағы өзгерістер.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

«Шығынды өтеу» компоненті кейіннен қайта сақтандыру шарттары бойынша залалды өтеудің түзетуі ретінде кірістер мен шығыстар құрамында көрсетілетін соманы анықтайды және төленген қайта сақтандыру сыйақыларының бөлінуінен алып тасталынады. Бұл компонент ауыртпалығы бар базалық шарттар тобының залал компонентіндегі өзгерістерді ескере отырып түзетіледі, бірақ Компания қайта сақтандыру шарттары бойынша өтемақыны күтетін базалық шарттардың ауыртпалықты тобының шығындық құрамынан аспауы тиіс.

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қаржылық табыс пен шығын

Қаржылық кірістер мен шығыстар ақшаның уақытша құны, қаржылық тәуекел және олардың өзгеруінің нәтижесінде туындайтын сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары топтары теңгерімдік құнының өзгеруін қамтиды. Мұндай кірістер мен шығыстар кірістер мен шығыстар құрамында танылады.

(6) Негізгі құрал-жабдықтар

Тану мен есепке алу

Негізгі құрал-жабдықтар жинақталған амортизация мен құнсыздану шығындарын шегергендегі қайта бағаланған құны бойынша бағаланатын жер телімін, ғимараттарды және құрылыстарды есептемегенде, жинақталған тозу мен құнсызданудан болған шығындарды шегеріп тастағандағы құны бойынша көрсетіледі.

Құн құрамына активті сатып алуға тікелей байланысты шығындар кіреді. Шаруашылық тәсілмен жасалған немесе салынған активтердің құнына материалдар мен тікелей жұмыс күшінің құны, активті қолдану мақсатында жұмыс жағдайына келтіруге тікелей байланысты кез-келген басқа шығындар, сонымен қатар, заттарды демонтаж және жоюға, қолданыстағы алаңды қалпына келтіруге және қарыздарға қатысты шығындар мен қарыздар бойынша капиталданған шығындар жатады. Тиісті жабдықтың функционалды ажырамас бөлігі болып табылатын сатып алынатын бағдарламалық жасақтама осы жабдықтың өзіндік құнына капиталдандырылады.

Егер негізгі құрал-жабдықтардың құрамы әртүрлі пайдалы қызмет мерзімінен тұратын жекелеген құрамдас бөліктерден тұрса, олардың әрқайсысы негізгі құралдардың жекелеген нысаны (маңызды құрамдас бөлігі) ретінде есепке алынады.

Негізгі құрал-жабдықтардың нысанының шығып қалуы кезіндегі табыс немесе шығынның кез-келген сомасы оның теңгерімдік құнымен шығып қалудағы түсімді салыстыру арқылы анықталады және таза табыс пен шығын құрамында «басқа кірістер» немесе «басқа шығындар» жолында нетто-негіз ретінде танылады.

Қайта бағалау

Жер телімдері, ғимараттар мен құрылыстар қайта бағалау күнінен кейін танылатын жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған шығындарды шегеруден соң қайта бағаланған құн бойынша есептелінеді. Қайта бағаланған активтің әділ құны мен оның теңгерімдік құны арасындағы айтарлықтай сәйкессіздіктерді болдырмау үшін қайта бағалау тұрақты негізде жүргізіледі.

Қайта бағалаудан болған құнның ұлғаюы, осы активтің бұрын кіріс пен шығыстарда көрсетілген құнның бұрынғы төмендеуін қалпына келтіру сомасын қоспағанда, өзге жиынтық табыста көрсетіледі. Бұл жағдайда активтің құнын ұлғайту сомасы кезеңнің табысына жатады. Қайта бағалаудан болатын құнның төмендеуі, негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалаудағы резервте көрсетілген бір актив бойынша бұрынғы құнның өсуіне қарсы азаюды тікелей есепке алуды қоспағанда, кірістер мен шығыстарда көрсетіледі.

Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалаудан резервтегі соманы бөлінбеген табысқа ауыстыру қайта бағаланған теңгерімдік құны мен активтің алғашқы теңгерімдік құны арасындағы айырмаға қатысты жүргізіледі. Қайта бағалау күнінде жинақталған амортизация активтің жалпы теңгерімдік құнынан шегеріледі. Босатылған жағдайда, шығарылатын активке жатқызылатын қайта бағалау сомасы бөлінбеген табыс құрамындағы негізгі құралдарды қайта бағалаудағы резервтен ауыстырылады.

Кейінгі шығындар

Егер Компания айтылған бөлікпен байланысты келешек экономикалық табыстарға ие болу мүмкіндігі жоғары болып, оның құнын сенімді анықтауға болатын болса, негізгі құрал-жабдықтардың нысанының бөлігін (маңызды компоненттің) ауыстырумен байланысты шығындар, осы нысанның баланстық құнын өсіреді. Ауыстырылған бөлігінің баланстық құны есептен шығарылады. Негізгі құралдардың жөндеу және қызмет көрсетуге арналған шығындары жиынтық (шығыс) табыс туралы есепте шеккен ретінде танылады.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Тозу

Тозу активтің пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде оның қалдық құнына дейінгі біркелкі тәсіл арқылы есептеледі. Негізгі құрал-жабдықтардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі:

- ғимараттар мен құрылыстар 10 жыл;
- көлік құралдары 5-10 жыл;
- компьютерлер 3-5 жыл;
- өзге 5-10 жыл.

Негізгі құрал-жабдықтардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі мен қалдық құны әрбір есептік күнге қайта қаралады.

(в) Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер - бұл, негізінен, Компанияның шектеулі мерзімі бар бағдарламалық жасақтамасы, және жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі (сатып алу құны және оны мақсатты пайдалану үшін активті дайындауға тікелей байланысты кез келген шығындарды қамтитын) құн бойынша есептеледі.

Амортизация

Бейматериалдық активтердің пайдалы қызмет мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейінгі мерзімді құрайды. Амортизация барлық пайдалы қызмет мерзімі ішінде біркелкі тәсіл бойынша есептеледі.

(г) Құнсыздану

Ұзақ мерзімді активтердің теңгерімдік құнының құнсыздануын талдау оқиғалар немесе жағдайлардағы өзгерістер олардың теңгерімдік құнының өтелмейтіндігін көрсететін жағдайларда жүзеге асырылады. Егер құнсыздану белгілері бар болса, активтердің теңгерімдік құны олардың өтелетін құнынан асып кетуін анықтау үшін бағаланады. Бұл талдау, ақша түсімдерін жасамайтын активтерді қоспағанда, әрбір актив үшін бөлек орындалады. Бұл жағдайда талдау ақша түсімдерін жасайтын бөлімше деңгейінде жүргізіледі.

Активтің немесе ақша қаражатын жасайтын бөлімшенің теңгерімдік құны оның өтелетін сомасынан асатын болса, активті төмен бағамен көрсету үшін резерв қалыптастырылады. Құнсызданудан болған залалдарды (шығынды) қалпына келтіру кірістер мен шығыстар құрамында танылады.

Өтелетін соманы есептеу

Активтің өтелетін құны оны пайдалану құнының пайдалану құндылығының ең үлкен мөлшері және оны сату құнынан шегерілген активтің әділ құны ретінде анықталады. Активті пайдалану құндылығын бағалау кезінде күтілетін ақшалай қаражаттардың ағындары, осы активке төн ақша мен тәуекелдің уақытша құнының нарықтық бағасын көрсететін салықты шегеруге дейін дисконттық мөлшерлемені қолданып, олардың ағымдағы құнына дисконтталады. Ақша түсімін өз бетінше жасамайтын активтердің өтелетін құны осы активке жататын ақша түсімдерін жасайтын бөлімшенің өтелетін құнының құрамында анықталады.

Құнсызданудан болған шығындарды қалпына келтіру

Құнсызданудан болған бұрынғы танылған шығын, егер өтелетін соманы анықтау үшін пайдаланылған бағалауда өзгерістер болған жағдайда, қалпына келтіріледі. Құнсызданудан болған шығын, егер құнсызданудан болған шығын мойындалмаса, активтің теңгерімдік құны тозу немесе амортизацияны шегеруден кейін анықталған теңгерімдік құннан аспайтын деңгейде қалпына келтіріледі.

(ғ) Ақша қаражаттары

Ақша қаражатына талап ету бойынша қол жетімді және құнның өзгеруінің елеусіз тәуекеліне ұшыраған банктердегі ақша қаражаты және кассадағы қолма-қол ақша кіреді.

(д) Банк салымдары

Өз қызметі кезінде, Компания банктерге орналастыру күнінен бастап үш айдан артық уақытқа салымдарды орналастырады. Белгіленген өтеу мерзімі бар кредиттік мекемелердегі қаражаттар, кейін амортизацияланған құн бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, бағаланады. Белгіленген өтеу мерзімі жоқ қаражаттар, бастапқы құны бойынша есептеледі. Кредиттік мекемелердегі қаражаттар, құнсыздану резервін шегеріп тастап, есептеледі.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(е) Жалға алу

Компания жалға алушы ретінде

Шартқа отыру кезінде Компания жалпы шарт немесе оның жекеленген бөліктері жалгерлік шартқа жататындығын бағалайды. Компания, қысқа мерзімді жалгерлік пен төмен бағалы активтерді жалдауды есептегенде, активті пайдалану құқығын және барлық жалгерлік шарттар бойынша жалгерлік міндеттемелерін анықтайды. Осындай жалгерлік шарттар бойынша Компания жалгерлік төлемдерді жалгерлік мерзім ішінде тура тәсіл арқылы операциялық шығындар құрамында анықтайды.

Жалгерлік міндеттемелер қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін қолдану арқылы жалдау төлемінің келтірілген құны бойынша анықталады. Жалгерлік басталғаннан кейін жалгерлік бойынша міндеттемелердің теңгерімдік құны дисконттың амортизациясын көрсету үшін өседі де, төленген жалгерлік төлемдер сомасына азаяды. Сонымен қатар, Компания жалгерлік шартының өзгеруін көрсету үшін жалгерлік міндеттемелерді қайта бағалайды.

Активті пайдалану құқығы, жалгерлікті ұйымдастырудың тікелей шығындарын шегере отырып, тиісті жалгерлік міндеттемелер, жалгерлік кезінде немесе жалгерлікке дейін төленген төлемдерден тұратын бастапқы құн бойынша танылады. Жалгерлік басталғаннан кейін пайдалану құқығы есептелген амортизация мен құнсыздануды шегеріп, құны бойынша бағаланады.

Қандай да бір мөлшерлемеге немесе индекске бағынбайтын өзгермелі төлемдер жалгерлік міндеттемесі мен активті пайдалану құқығының бастапқы бағалауында ескерілмейді. Осындай төлемдер төлемдерді қажет ететін шарт немесе оқиға туындаған кезеңде операциялық шығындар құрамында танылады.

Бір немесе бірнеше жалгерлікке жатпайтын бөліктері бар жалгерлік шарттар үшін Компания жалгерлік емес бөліктерді ажыратпайды және біркелкі жалгерлік шарт ретінде қарастырады.

(ж) Провизиялар

Провизияларды, егер Компания өткен оқиғаның нәтижесінде заңды немесе жүктелген міндеттемеге ие болса және мойындалған міндеттемені орындау үшін экономикалық ресурстардың шығуы талап етілетін болса, және оның құны дұрыс бағаланса, бекітуге болады. Егер ақшаның уақытша құнының әсері айтарлықтай болса, провизиялар ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағамын, егер орынды болса, осы міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі мөлшерлеме бойынша келешектегі ақшалай қаражатты дисконттау арқылы есептеледі. Дисконттау пайдаланылған жағдайда, уақыт өткеннен кейін провизиялар сомасының ұлғаюы қаржыландыру шығыстары ретінде танылады.

(з) Зейнеткерлік міндеттемелер

Компанияда жұмыс берушіден және қызметкерден жалақыдан белгіленген сыйақы мөлшерлемесі бойынша есептелген ағымдағы шегерімдерді талап ететін Қазақстан Республикасының мемлекеттік зейнетақы жүйесіне қатысудан басқа, қосымша зейнетақы жоспарлары жоқ.

(и) Табыс салығы бойынша шығыстар

Табыс салығы бойынша шығыстарға ағымдағы кезеңнің табыс салығы және кейінге қалдырылған салық кіреді. Табыс салығы бойынша шығыстар, тура капиталдың құрамындағы операцияларға қатысты бөлігінен басқалары, кірістер мен шығыстар туралы есептілікте көрсетіледі. Осы жағдайда, табыс салығы бойынша шығыстар капитал құрамында болуы мойындалады.

Ағымдағы табыс салығы жыл бойындағы салық салынбайтын табысқа қатысты салық сомасы және өткен жылдардағы табыс салығын төлеу бойынша міндеттемелердің мөлшерлерінің барлық түзетулері бар салық сомасы болып табылады.

Кейінге қалдырылған салық, оларды қаржы есептілігінде көрсету және салық үшін қолданылатын сомалар мақсатында активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құнының уақыттық айырмасын анықтау арқылы баланстық әдіс негізінде есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық пен міндеттемелер бухгалтерлік баланс күнінде күшіне енген салық салу бағамдарына (және салық заңнамасы) сәйкес активті сату немесе міндеттемені өтеу кезеңіне қолданыла алуы күтілетін салық салу бағамдары бойынша бағаланады.

Кейінге қалдырылған салық активі аталған актив сомасына азая алатын келешектегі салық салынатын табысты алу ықтималдылығы бар дәрежеде танылады. Кейінге қалдырылған салық активінің сомасы тиісті салық жеңілдігі жүзеге асу мүмкіндігі жоқ дәрежеде азайтылады.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер, егер ағымдағы салық активтерін ағымдағы салық міндеттемелері есебіне алу үшін заңды бекітілген құқық болса және егер кейінге қалдырылған салықтар бірдей салық салу нысанына және бірдей салық органына қатысты болса, есепке алынады.

(к) Қаржы құралдары

Компания қаржы активтері мен міндеттемелері құрал бойынша келісімшартқа қатысушы болып табылса, қаржылық жағдай туралы есепте таниды.

Қаржылық активтер

Алғашқы тану және бағалау

ХҚЕС 9 әрекету ету аясындағы қаржылық активтер, өз ретінде, табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша немесе өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын амортизациялық құн арқылы жіктеледі. Компания қаржы активтерін қаржы активтері мен ақша ағындарының келісімшарттық міндеттемелерін басқару бизнес-моделіне қарай оларды алғашқы тануда классификацияға жатқызады.

Қаржы активі, егер ақша ағындары қарыздың негізгі сомасының өтелмеген бөлшегіндегі «бірыңғай қарыздың негізгі сомасы мен пайыздар есебіне» жатқызылса, амортизациялатын құн немесе өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша классификацияға түседі және бағаланады. Қаржы активтерінің ақша ағындары «ақша ағындары» қағидасына сәйкес емес болса, бизнес-модель түріне қарамастан табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша жіктеледі.

Алғашқы тану кезінде қаржы активтері алынған сыйақы мен мәміле бойынша тікелей шығындарды қосқандағы әділ құн бойынша бағаланады. Кез келген табыс пен шығыс алғашқы тануда табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

Кейінгі бағалау

Амортизацияланатын құн бойынша жіктелетін қаржы активтері тиімді пайыздық мөлшерлеме (ары қарай – «ТПМ») тәсілін қолдану арқылы есепке алынады. Амортизацияланатын құн дисконттар мен сыйлықақы, сондай-ақ, сатып алу кезіндегі комиссияларды ескере отырып, есептеледі. Номиналды және амортизацияланатын құн арасындағы айырмашылықтың амортизациясы қаржы табыстары құрамында табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

Табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері әділ құн бойынша қаржылық жағдай туралы есепте есептеледі, ал олардың әділ құнының нақты өзгерістері табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

Тануды тоқтату

Қаржылық активті тануды тоқтату, егер Компания активке қатысты шарттық құқықтарды бақылауды жоғалтса, жүзеге асады. Бұл жағдай құқықтар іске асырылған, берілетін немесе күшін жойған кезде орын алады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания амортизацияланатын құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен туындауы мүмкін күтілетін несиелік шығындарды бағалайды. Бұл бағалауға келісімдік міндеттемелерге сәйкес контрагент соманы төлей алмау нәтижесінде болатын оқиғалардың орын алу ықтималдылығы жатады.

Күтілетін несиелік шығындар амортизацияланатын құн бойынша есептелетін қаржы активтері мерзімі ішінде болатын ықтимал оқиғалар үшін есептеледі. Егер дебиторлық берешек амортизацияланатын құн бойынша есептелмесе, және алғашқы тану сәтінен бастап осы қаржы активінің несиелік тәуекелінде айтарлықтай өзгерістер болмаса, күтілетін несиелік шығындар есептік күннен 12 ай ішінде орын алуы мүмкін оқиғалар үшін есептеледі.

Қаржылық міндеттемелері

Алғашқы тану және бағалау

ХҚЕС 9 әрекету ету аясындағы қаржылық міндеттемелер, өз ретінде, табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша және амортизацияланатын құн бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері болып жіктеледі. Компания өз қаржы міндеттемелерін алғашқы тануда классификациясын анықтайды.

Барлық қаржы міндеттемелері алғашында төленген сыйлықақы болып табылатын әділ құн бойынша танылады. Амортизацияланатын құн бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері міндетті түрде мәміле бойынша шығындарды да қамтиды.

24. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Кейінгі бағалау

Сауда және өзге кредиторлық берешек ТПМ әсілін қолдану арқылы амортизацияланатын құн бойынша бағаланады. Амортизацияланатын құн дисконттар мен сыйлықақылар, сондай-ақ, сатып алу кезіндегі комиссияларды ескере отырып, есептеледі. Номиналды және амортизацияланатын құн арасындағы айырмашылықтың амортизациясы қаржы шығындары құрамында табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

Табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері әділ құн бойынша қаржылық жағдай туралы есепте есептеледі, ал олардың әділ құнының нақты өзгерістері табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

Тануды тоқтату

Қаржылық міндеттемені тануды тоқтату, егер міндеттеме өтелсе, жойылса немесе оның мерзімі өтсе, жүзеге асады. Егер қолданыстағы қаржы міндеттемесі мүлдем басқа шарттары бар басқа міндеттемемен алмастырылса, немесе егер қолданыстағы міндеттеменің шарттары өзгертілсе, мұндай алмастыру немесе өзгерістер алғашқы міндеттемені тануды тоқтату және жаңа міндеттемені танудың басы болып есептеледі, ал олардың теңгерімдік құндарының арасындағы айырма табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржы активтері мен міндеттемелер, танылған сомаларды өзара есепке алу үшін заңды бекітілген құқық болған жағдайда, сондай-ақ, нетто-негіз арқылы есеп жүргізу немесе бір уақытта активті сатып, міндеттемені өтеу ниеті болса, өзара есепте жатқызылуы, ал нетто-сума қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілуі тиіс.

Қаржы құралдарының әділ құны

Әр есеп күніне белсенді нарықта саудаланатын қаржы құралдарының әділ құны белгіленген бағалар негізінде, транзакция шығындарын өзгертпеу арқылы анықталады. Белсенді нарықта саудаланбайтын қаржы активтерінің әділ құны ыңғайлы бағалау тәсілі арқылы анықталады. Мұндай тәсілдерге жақындағы нарық транзакцияларды пайдалану, құралға ұқсас ағымдағы әділ құнды, дисконтталған ақша ағындарын анықтау мен басқа бағалау тәсілдері жатады.

25. Есеп беру күнінен кейінгі жағдайлар

Есеп күннен кейін маңызды оқиғалар болған жоқ.